

ПЕТРО МЕГИК

Петро Мегик: „Нагадай, бандуро, співами ...“ — олія.

РЕТРО МЕНУК

ПЕТРО МЕГИК

РЕТРО МЕНУК

ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ
Відділ у Філадельфії

ПЕТРО МЕГИК

МОНОГРАФІЯ МИСТЦЯ Й АЛЬБОМ ПРАЦЬ

За редакцією Святослава Гординського

**Видано коштом Мистецької Фундації ім. Артемія Кирилюка
у Філадельфії**

Ф І Л Я Д Е Л Ь Ф І Я 1 9 9 2

ПОЧЕСНИЙ КОМІТЕТ ВИДАННЯ:

**Лідія Бурачинська, почесна голова СУА
Святослав Гординський, мистецтвознавець
Михайло Дмитренко, мистець-маляр
Михайло Черешньовський, голова ОМУА**

**ПРЕДЛОЖЕНА МОНОГРАФІЯ
ВИДАНА ГУРТКОМ СПІВРОБІТНИКІВ, ПРИЯТЕЛІВ МИСТЦЯ
ТА ЙОГО УЧНІВ**

Library of Congress Catalog Card Number 92-80158

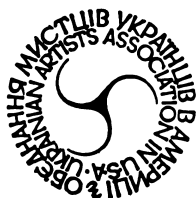
**UKRAINIAN ARTISTS ASSOCIATION IN U.S.A.
Philadelphia Branch**

PETRO MEHYK

MONOGRAPH ON THE PAINTER WITH ALBUM OF COLOR PLATES

Text in Ukrainian with English resume

Edited by Sviatoslav Hordynsky

Publication founded by
Artemij Kyryluk Art Foundation in Philadelphia

P H I L A D E L P H I A , P A . 1 9 9 2

Технічний редактор і коректор — Володимир Шиприкєвич
Поліграфічне оформлення, склад і верстання — Василь Дорошенко
з допомогою дружини Олександри та Віри й Анатолія Шаповалєнків
Англійський текст і переклади — Дзвінка Барабах
Світлини — Олександрє Михалюк і Нєстор Студіо

Склад і верстання з друкарні Василя й Олександри Дорошенків
Кольорові репродукції і офсетний друк з друкарні Мирона Бабюка:
Printing Methods, Inc., 1525 Emerson Street, Rochester, N. Y. 14606

Кемро Мемми

П Е Т Р О М Е Г И К

ЙОГО ДОБА, ЙОГО МИСТЕЦТВО

ВІД непам'ятних часів людина намагається висловити свій погляд на світ за допомогою мистецтва, яке є основним складником її життя. І віддавна людина прагнула збагнути, чому саме основним виявом мистецтва є змагання до того, що ми називаємо *красою*. Один з провідних філософів античного світу, Плутарх, у своєму творі „Бенкет семи мудреців“ ставить рубом питання: „Що таке краса?“

І він відповідає: „Світ. Бо все, що держиться ладу, належить до нього“. Проте ми знаємо, що світ мистецтва — необмежений, до того ж людська натура звикла бунтуватися проти устійнених норм природи і життя, вона шукає краси не тільки в світі ладу, але й хаосу. Отак у світовому мистецтві витворилися дві основні категорії творчості — конструктивна й експресіоністична. В мистецтві українському жодна з них не дотримується строго однієї із згаданих категорій. Можна сказати, що будучи в основі конструктивним, тобто мистецтвом ладу, воно не раз посягало в царину мистецтва експресіоністичного. Це можна легко прослідити в народному мистецтві України, з його безмежним діяпазоном форм, від строго геометричних до фантастичних, яких навіть західні мистецтвознавці не вагаються порівнювати з передовими творами світового авангарду.

Навіщо ми це згадуємо? А на те, щоб показати широкий діапазон сучасного українського мистецтва, де різні мистецькі індивідуальності мають широке поле виявити своє бачення і розуміння світу. Кожен мистець у тій ланці багатьох стилів має змогу висловити себе так, як він цього своєю душею і розумом хоче.

Мистецька творчість Петра Мегика упродовж трьох четвертин нашого сторіччя дає нам нагоду не тільки схарактеризувати його творчість, а й з'ясувати ті умовини, те тло, на якому вона виникла, особливо ж ті чинники, які мали вплив на формування не тільки його власного, але й його сучасників мистецтва даної доби. Тоді стане зрозумілим, чому його мистецтво є саме таким, а не іншим. Щоб зрозуміти це, треба кинути оком на стан і умовини нашого мистецтва в тій добі, в якій жив і формувався наш мистець і його колеги-сучасники.

Петро Мегик-мистець почав оформлюватися в половині 20-их років. Буковинець родом, він виніс з собою притаманну тій частині української землі кольористичну буйність з одночасним вичуттям формального ладу, що є основними елементами буковинського народного мистецтва. Це внутрішнє почуття ладу молодий мистець розвинув

і уточнив під час своїх студій у варшавській Академії Мистецтв, як це показують його тогочасні і пізніші рисунки та нечисленні збережені бодай у репродукціях портретні праці. Тому, що рисунок є основним елементом малярства, варто поглянути на те, яку роль відіграє він у малярстві Мегики. Ще 1962 р., отож майже 30 років тому, була видана у Філядельфії невеличка монографія його рисунків, до якої мені довелося написати коротку передмову з характеристикою Мегикового рисунка. Там я писав:

„Для Мегики рисунок являє собою незалежну мистецьку форму. Отож він стає близьким до графіки, куди рисунок властиво й належить. Мегик ставиться до рисунка з повним зрозумінням його важности. Як дослідник старих українських форм, він зацікавлений передусім у проблемі мистецької традиції. Ця традиція витворила ритм лінії і строгий, майже графічний рисунок, який обминає деталі і прямо зображує суть даного об'єкта. Українська іконографія і народне мистецтво, що обоє культивують ясність і гостроту вислову, є виявом тієї постійної традиції. Ці фактори не меншою мірою притаманні теж українському класичному й модерністичному мистецтву.“

„Ця традиція характеризує також творчість Петра Мегики. Його лінія позначена ритмом, його форми подані радше з ідеалістичного погляду, як з реалістичного тривимірного, незалежного від змінности химерного освітлення. В цьому шуканні монументального виразу деталі підпорядковані цілості. Мегик створив власну систему рисунка, власний спосіб сприймання і власну систему в зображенні речей“.

Вся ця підставова мистецька діяльність була зумовлена свідомим чи підсвідомим впливом психічного стану повоенного українця, який у своїй масі почав усвідомлювати собі той факт, що однією з найголовніших причин нашої недавньої національної поразки був передусім хаотичний стан душі, з його браком конструктивних ідей. У чуткому мистецтві протиставлення цьому станові появилось в явному звороті до точно окреслених, сказати б — будівних, конструктивних форм, вияв чому дала формально ясна і строга, майже класична творчість Юрія Нарбута, неовізантика Михайла Бойчука і скерована до строгої композиційної будови імпресіоністична творчість братів Василя і Федора Кричевських та експресіоніста Олекси Новаківського. Також поважний модерністичний рух 20-их і 30-их років в Україні і поза нею культивував передусім конструктивні напрямки, з постійним змаганням до виразної, „чистої“ форми.

Після розгрому новаторських течій в українському мистецтві східної України і насадження обов'язкового реалізму з соціальним змістом, ідеалом стала колишня просвітянська ілюстративного типу творчість „передвижників“ минулого сторіччя. Сьогодні не без злосливої усмішки читаються в радянських енциклопедіях розділи про мистецтвознавство, де єдиними теоретиками-мистецтвознавцями були Сталін, Молотов, Каганович, а в Україні ще й Хрущов. „Класичним“ зразком справжнього стану мистецтвознавства в Україні могла б бути моногра-

фія „Искусство Советской Украины“, видана Академією Художеств СССР у Москві 1957 р., де Нарбута збуто тільки згадкою про те, що його графіка відбивала буржуазно-націоналістичні тенденції, де В. Кричевський і А. Петрицький згадані тільки всуміш з іншими мистцями, зате роздато не раз по кілька сторінок роботи різних другорядних мистців, при чому авторки монографії, вихвалюючи різні малюнки на робітничі теми, майже при кожному зазначили, що дані твори мають „серйозні недостачі“, „бідність кольору і застигли пози“, „слабий рисунок і мутний кольорит“, але потішають читача, що хоч „ті малюнки далеко не досконалі“, то все таки не можна забути їх „мобілізууючу роль“...

Інша мистецька ситуація була на землях поза сталінським засягом, особливо в Західній Україні до 1939 року. Тут мистецтво розвивалося вільно, без чужої контролі, але теж без будьякої посторонньої допомоги. Мистці мали дві можливості: або працювати для свого громадянства і заспокоювати його естетично-культурні потреби, або ж вириватися у широкий світ і там студіювати і пробувати вибитися на чужому ґрунті. Все це залежало від багатьох справ та невигод, особливо для мистців у чужих країнах Заходу, де не було консульських власних представництв, що їх мали студенти інших народів. А все ж чимало наших мистців зуміло скористати з безпосередньої зустрічі в таких західних мистецьких центрах, як Париж, Берлін, Прага, Варшава.

Організаційно, тут свою роль відіграла низка ширших чи вузких мистецьких об'єднань Львова та інших міст. Таким у 20-их роках був „Гурток Діячів Українського Мистецтва“ (ГДУМ), очолений Петром Холодним, а в 30-их роках „Асоціація Незалежних Українських Мистців“ (АНУМ), що мала тісні зв'язки з нашими паризькими мистцями, які проте ніколи ніякого об'єднання не створили, залишаючись дружньою групою колег, на жаль, зі шкодою для себе, бо сьогодні історикові мистецтва не раз неможливо знайти будь-які дані про неодного нашого мистця, учасника різних великих французьких виставок. Паралельно існувала Студія Плястичного Мистецтва в Празі, а у Варшаві мистецький гурток „Спокій“, головну організаційну роль в якому відіграв саме Петро Мегик. Ми тут не відзначаємо окремо таких вузких груп, як „Товариство прихильників українського мистецтва“ у Львові і група молодих колишніх учнів Новаківського „Руб“ та невеликий гурток українських студентів Краківської Академії Мистецтв, що трималася студентського об'єднання „Зарево“.

Поданий тут загальний образ українського мистецтва довоєнних років — це тільки тло, на якому жив і творив Петро Мегик та його мистецькі співучасники. Я не буду тут описувати мистецької й організаційної праці мистця у його варшавському періоді, про це краще знає його колега з тієї ж академії Петро Андрусів, вичерпна стаття якого є в цьому монографічному виданні. Прибувши до Америки, Мегик тісно включився в організаційну мистецьку працю Об'єднання Мистців Українців в Америці (ОМУА), яке можна критикувати з усіх можливих сторін, та що проте відіграло свою незаступну роль в культурному житті

діаспори. На виникнення тієї організації вплинули різні чинники, не тільки безпосередні потреби української місцевої і прибулої спільноти, але й сторонній натиск. Про один такий варто тут згадати, бо це теж сторінка історії.

Тут я маю на думці одну складну ситуацію, в якій знайшлися в нових американських умовах наші мистці — втікачі від сталінського терору. Американці, щоб не дразнити Сталіна, надали їм викрутку назву „переміщених осіб“. У великій людській хвилі, яка прибула до американських узбереж, крім українців були поляки, жиди, балтійці, росіяни, кавказці та інші. Вони привезли з собою зразки свого мистецтва, дуже відмінного від космополітичного американського. Тоді то багатомільйонний журнал „Лайф“ створив плян — зорганізувати велику репрезентативну виставку новоприбулих мистців та обвезти її по всій Америці. Для цього закладено окремий комітет тієї виставки, який почав збирати фотоматеріали творів новоприбулих мистців, але тут показалося, що саме українці і кількісно і якісно створили б основний центр виставки. Спостерігши це, організатори тієї виставки поспішилися скасувати її, щоб не образити „доброго дядька Джова“. На додаток, вони повели агітацію серед американських галерій, щоб ті бойкотували українських мистців, мовляв, це „нацисти“, виступають проти „вождя народів“...

Українським мистцям змагатися з фінансовою мультимільйонною силою „галерників“ не було глузду ні засобів, треба було ждати політичних змін, які прийшли пізніше, а в міжчасі треба було робити своє. Ця настанова й спонукала українських мистців 1952 р. зорганізувати своє об'єднання мистців.

Було це передусім професійне об'єднання, кожен мистець з відповідними кваліфікаціями міг брати участь у виставках об'єднання, де вирішний голос мало журі, вибране самими мистцями, яке свідомо не фаворизувало якихсь стилів. Цей принцип був не до вподоби деяким прихильникам крайніх напрямків модерністичного мистецтва і вони почали організувати свої власні виступи, про які можна сказати, що вони рідко коли мали якісь каталоги і через те для історії фактично не існують. Якщо в Нью Йорку ОМУА трималося завдяки енергії скульптора Сергія Литвиненка, то у філіадельфійському відділі об'єднання головні організаційні клопоти впали таки на голову Петра Мегика. Це була не тільки організація місцевих виставок і участь у нью йоркських, але й зорганізування окремої мистецької школи, адміністрування у ній та ще й навчання. Саме співпраця з філіадельфійським ОМУА була дуже помічною у влаштуванні репрезентативної виставки українського мистецтва в дітройтському Музеї Вейн-Стейт університету 1960 р., з участю 78 українських мистців, які показали 226 творів малярства і скульптури. Мегик на тій виставці показав 4 свої картини. Це поширення мистецької діяльності стало спонукою до видавання окремого мистецького журналу у Філіадельфії, головним редактором і мотором якого став саме

Мегик. Коли пишуться ці слова, „Нотатки з мистецтва“, перший випуск яких появився 1963 р., досягнули вже 30-го числа, що є справжнім видавничим подвигом.

Успіх цього видання базувався на тому, що редактор зумів притягнути до свого журналу авторитетних мистецтвознавців, які давали експертні статті, приступні загальному читачеві, як теж писання принагідних авторів, що заторкали якісь живі проблеми нашого мистецтва більш публіцистично, але завжди в колі актуальних тем. І зокрема важливе те, що крім монографічного типу статей про якихсь мистців чи роди мистецтв (наприклад, ікона, старий стінопис, модерна графіка тощо), редактор заодно уважав потрібним нотувати в хроніці всі пов'язані з мистецтвом події, зберігаючи цим для майбутнього історика невичерпне джерело інформацій. І у всьому тому Мегик шукає міри вартостей. Вже в 2-ому випуску „Нотаток“, 1964 р., він поміщує своєрідну програмну статтю про стан мистецьких справ в еміграції, він пише:

„Чужина не є добрим ґрунтом для глибшого розвитку мистця. Коли ж ще докільля живе в атмосфері перереклямованих вартостей, то український мистець, а зокрема молодий, який безкритично сприймає, (а інакше він не в силі сприймати), згодом вимагає таких самих перебільшень в українському житті... Мистець виставить кілька картин у галерії і вже рахує це за індивідуальну виставку і преса так це документує. На підставі дешевих фраз маємо майстрів портрету, історичних, баталістичних картин і так без кінця... Мистець репродукує свою власну працю серед творів найкращих, на його думку, десяти мистців, що залишаться — за його висловом — єдиними представниками нашої доби в музеях Києва і Львова. Знову ж інший мистець не усвідомлює, як він понижує власний престиж, захвалюючи в пресі власні проєкти“...

Особливо Мегик боліє над упадком української графічної культури, передусім у ділянці мистецтва букви. Він пише, що 1918-20 рр. в Україні виробилася справжня культура букви, а тепер замість продовження тієї культури, появилися „модерні“ неграмотні букви. Це слідне не тільки в книжкових виданнях, а й у всяких принагідних святкових картках, що повинні бути образом нашої культури, а здебільшого є образом нашої некультури. Звертаймо в нашій широкій громадсько-політичній праці більше уваги на різні ділянки мистецького життя, бо згодом може бути вже запізно.

„Вмовлена досконалість, в якій зростають молоді, й хвалькуватість, якої дуже багато довкола, може створити дуже приємні бітниківсько-філософські настрої, але ніколи не створить культури, яка вимагає безперервних зусиль і доброго технічного знання в кожній галузі“ — писав Мегик у згаданій статті, якій дав влучну назву „За рівень культурних явищ“.

Очевидно, редагований Мегиком журнал не міг орієнтуватися виключно на самі, не такі то численні, твори передових майстрів нашого мистецтва. Це було неможливе хоч би з погляду матеріального втриму-

вання журналу, то ж він був відкритий і для показу мистецтва різного калібру мистців — з північної й південної Америки, Європи, Австралії, і саме ця всесторонність панорами всього українського мистецтва допомагала втримати це видання впродовж уже майже трьох десятиріч. З погляду критичного це мало навіть додатні вартості, бо допитливий читач мав змогу сам виробляти власний погляд на різні мистецькі появи і змагати до того, що зветься мистецькою культурою.

Я старався показати в цій статті тло й умовини, в яких мистецтво розвивалося вдома й у вільному світі. Яке ж відношення до тих усіх рухів і подій мав Петро Мегик — мистець? Як він розумів і здійснював своє власне розуміння традиції чи нових прямовань у своїх власних творах? Для цього треба спинитися над його творами, з'ясувати їх стиль і визначити його індивідуальні особливості. З довоєнних років з творів Мегика не збереглося майже нічого, але те, що постало в повоєнній Німеччині і пізніше в Америці, творить уже широкий творчий доробок. Щодо стилю, то можна сказати, що він не ганявся за часто підсвідомими ефектами нового малярства, зате шукав зрівноважених форм і кольорів, змагаючи до реальної передачі баченого, але в розумінні не копіювання природи, а вільної інтерпретації її форм, об'єднаних принципом ритму. До того, його твори завжди збудовані на принципі композиції, яка порядкує і вилучує зайве. Він часто вживає пуантилістичну техніку накладання фарб, яка надає їм оживлення, але цим не стає він імпресіоністом, зацікавленим передусім вічнозмінними ефектами природи. Всі картини Мегика міцно збудовані, форми його об'єктів на своєму тлі мають завжди щось з прихованих геометричних конструкцій, вони не розпливчасті, рідко втрачають свої обриси.

Це слідне передусім у його мертвих природах (натюрмортах), де об'єкти усталені завжди логічно, як у творах конструктивістів, з тією різницею, що ті останні оперують радше формами геометричними. Між тими Мегиковими мертвими природами є одна особливо характерна, з простою назвою „Цегла“. Образ робить на перший погляд враження кубістичного, де навпопад розставлено кілька цегол і кельню на тлі вже закінченого муру, який творить подібне до килиму тло. Твір зовсім реальний, але й модерний. Те шукання загального ладу композиції і форм проходить через усі мертві природи мистця, будь-який глек з квітами на тлі драперії, чи килима, або орнаментованої стіни, творять у нього достатній мотив, щоб створити суцільний образ. Таких картин створив Петро Мегик більшу кількість і можна прямо сказати, що саме в такого роду творах мистець висловив якнайповніше своє мистецьке світобачення. Чому?

Малярська творчість Мегика тримається трьох основних мотивів, а це згаданої мертвої природи, портрета і краєвиду. Для кожного мистця мертва природа має особливе значення, бо змальовувані предмети можуть стояти непорушно не то годинами, а й днями, тоді як портретована

Цегли — темпера, 1965 г., 66 × 84 см.

Bricks — темпера, 1965, 66 × 84 см.

особа не завжди може позувати довший час і часто міняє позицію і вираз обличчя. Подібна проблема виникає і з краєвидом, де небо, хмари, дерева, вода залежні від вічнозмінного світла, ще й до того часто різні принагідні глядачі перешкоджають у творчій роботі. Мегик культивував паралельно три згадані жанри малярства, але в першому зміг висловитися найповніше.

У відміну від інших мистців, Мегик не ангажувався в інших малярських жанрах, наприклад, у багатофігурних композиціях, в яких так любувався його колега Андрусів.

Я тут згадаю кілька творів цього жанру. З 1955 р. походить „Натюрморт“ з розстятим кавуном, збанком та іншими речами на тлі чорного килима з багатими червоно-зеленими взорами; подібний мотив з кавуном на тлі контрастної драперії з геометричними зображеннями знаходиться тепер в Українському музеї в Римі. Музей УВАН у Нью Йорку має „Цинії“ з 1964 р., з вільнорозкладеними формами квітів, дзбана, вишиваної сервети і строго геометричного взору тла. З 1976 р. походить образ із гуцульським дзбаном на тлі детально орнаментованої верети й також орнаментованого тла; 1971 р. постали „Квіти в дзбанку“, намальовані соковитою пуантилістичною технікою. До найновіших творів належить натюрморт з бандурою на тлі чорного килима з червоними квітами (1989 р.). Я тут згадав ті картини, які мав змогу ближче бачити в оригіналах, або добрих репродукціях, яких немало було поміщених у „Нотатках з мистецтва“.

Другим, не менш важливим жанром Мегикового малярства — його портрети. З ранніх, ще варшавських часів, збереглося тільки декілька фото, але вони достатні для того, щоб ствердити, що мистець виробив тут свій власний стильовий підхід. Це видно вже в найраніших працях, таких як портрет Я. Опман, олії з 1925 р., де оригінально вкомпоновано жіночу півфігуру в геометричні форми фотеля і драперії; з 1927 р. походить „Портрет З. Л.“ із статуарно зображеною фігурою жінки, наче замкненої у своєрідній еліпсі. „Портрет старого чоловіка“ з 1959 р. (Музей у Римі); „Дівчина з книжкою“ (1968 р., Музей УВАН); „Портрет О. В.“, 1969 р., з прегарно скомпонованою півфігурою жінки з вуальним шалем на голові, з цілістю наче вкладеною в шостикутник; „Портрет фармацевта К.“ (1975 р.) та вкінці портрет скульптора Валентина Сімянцева, 1978, що є одним з найвищих портретних досягнень Мегика — оце найважливіші портретні праці нашого мистця. Вони продумані композиційно, характери даних персонажів передані з усіма їх типовими рисами, виразним соковитим кольоритом, де немає нічого скоропоспішного й недоговореного. За всіма цими працями видно вмільсть доброго рисівника.

Третій жанр — краєвидного малярства — здається більш різноманітним за два попередні жанри, але це зумовлене самою вічнозмінністю форм і барв природи. З довоєнних краєвидів Мегика збереглися тільки поодинокі твори, оригінальні чи в фото. Сюди належить „Церква в Космачі“, 1939 р. (збірка д-ра Б. і О. Фараонів) та „Варшавська при-

стань“ з 1942 р., „Церква на козацьких могилах під Берестечком“, „Верби“ тощо. До солідних, уповні закінчених праць уже на еміграції в Німеччині належить „Нутро готицької церкви“ в Ротенбургу над Тав-бером, де проживав мистець. Твір великої прецизії, гідний архітектора, проте наскрізь малярський. „Міський краєвид з висотними будинками“, з 1953 р., своїм відбитком тих будов у воді на першому пляні, та ще й пуантильною технікою, дає враження майже імпресіоністичне, але на скелеті міцної організації форм. Низка краєвидів вроді „Тополі“, „Берези“, „Ліс“, „Цвіте сад біля собору“ й інші — це позначені барвистим кольоритом здебільша пуантилістичною технікою краєвиди. Рідкісна між творами Мегики панорамна картина „Гірський краєвид“ з 1973 р. (збірка М. Феркуняка).

В кожній з цих груп Мегикових картин згадано твори найтипівіші для кожної з них. На тлі переважно розхристаного з погляду стилю малярства нашої доби Мегик дає мистецтво зрівноважене, культурне та глибоко естетичне, позначене його власними стильовими рисами.

Закінчуючи опис і характеристику творів Петра Мегики, я хотів би подати кілька коротких пасажів з писань про його мистецтво й організаційну діяльність пера інших мистців та мистецтвознавців, сподіваючись, що написане мною не розходиться з тими поглядами, які були вже раніше висловлені іншими авторами.

Михайло Дмитренко у своїй статті „Характер творчості мистця Петра Мегики“, поміщеній в обширному каталогові ретроспективної виставки картин Петра Мегики з нагоди 80-літнього ювілею мистця, (Філадельфія — Нью Йорк 1979 р.), писав:

„Так, Петро Мегик є *мистець спокою*.

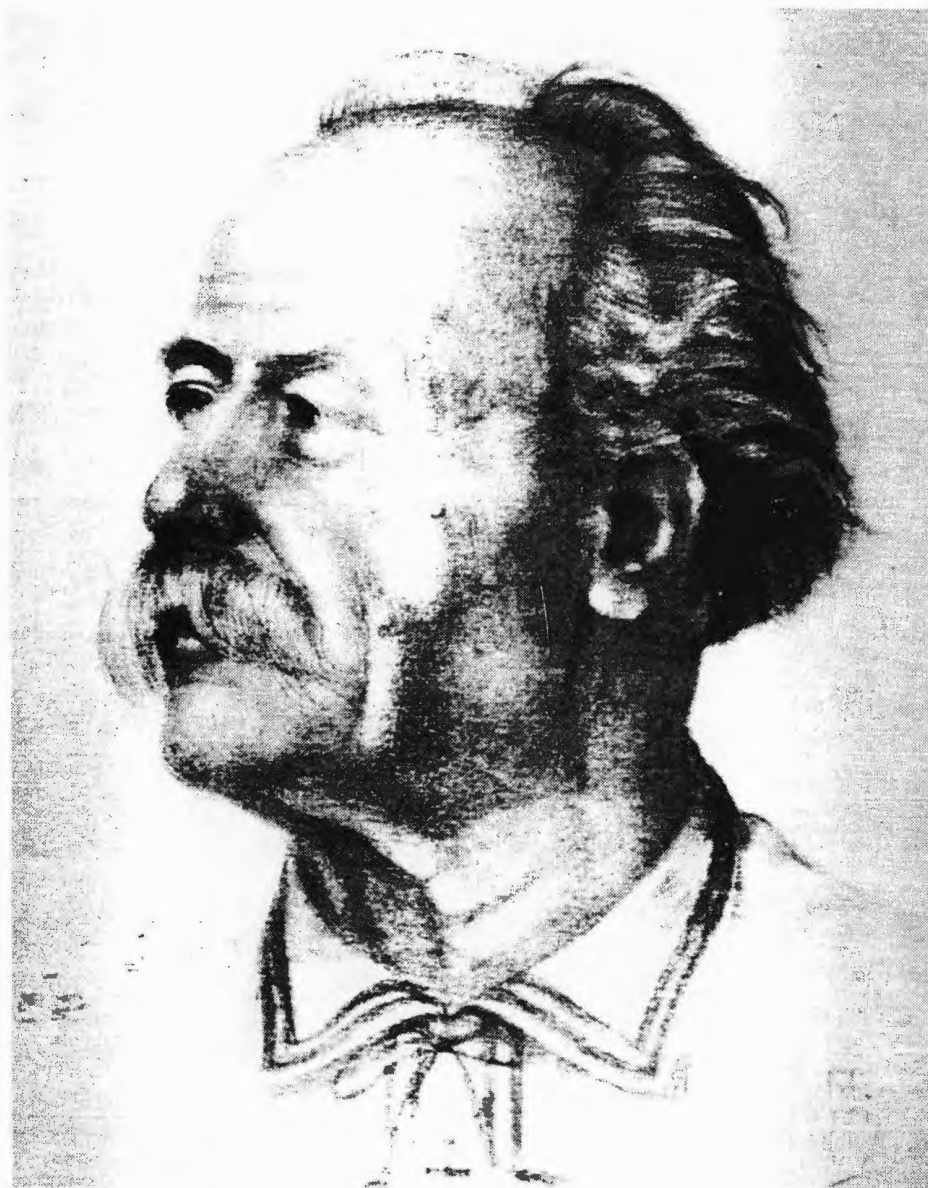
„Його реалізм знайдений, а не підглянений. Він шукає в природі об'єкти своїми очима, а не позиченими. Це саме і створює стиль мистця, стиль реалізму мистця Петра Мегики.

„Упрощене трактування об'єктів його уваги в портреті, хай це буде обличчя, одіж чи якісь аксесуари, які не є додані як додаток, але органічні в конструкції цілого образу — висловлені однаково, в міру ошадно. Вишуканий і так само упрощено опрацьований рисунок та вміщений у площині, я сказав би, класично-незрушимо.

„Характеристика портретованої особи витримана так само в пляні цілоти образу, де найощаднішим способом висловлене найконечніше й найвиразніше для нашої моделі . . .

„У мистця Мегики краєвид є одним з багатьох об'єктів його зацікавлення . . . Стільки ж уваги приділяє він побудові композиції краєвиду, як і побудові образу портретного жанру. Так само відкидає все, що на його думку зайве . . .

„Мертвій природі мистець вдячний тим, що вона є без краю терпелива. Вона не підганяє мистця скоріше закінчувати сеанс, вона за свій труд не вимагає погодинної оплати . . . Для переведення малярського

Старий емігрант — рисунок сангіною, 1951.
(Колекція Панства І. та М. Коців).

Old Emigrant — drawing, sanguine, 1951.
(Coll. Mr. & Mrs. M. Kot's).

експерименту *натюрморт* є незамінна річ . . . Натюрморти мистця Петра Мегики є цікавою галуззю його багатогранної творчости. Вони — я сказав би — *архітектурні*“.

Євген Блакитний, архітект і мистецтвознавець, у своїй статті „Творчість Петра Мегики“ в 20-му випуску „Нотаток з мистецтва“ за 1980-ий рік, писав:

„Перше загальне враження від Мегики-мистця це зрівноваженість і гармонія, прагнення досконалости в кожному його творі, чи то буде красвид, мертва натура, чи портрет. Нічого зайвого, нічого випадкового, нічого дратуючого. Навіть сильних кольорових контрастів унікає мистець. Все у міру — зрівноважена міцна композиційна побудова твору, добрий рисунок, гармонійно зі смаком підібрана кольорова гама. добре зроблені пляни в красвидах — їх перспектива . . .

„Незаперечним фактом є, що одна з найбільш привабливих рис справжнього мистецтва в його минулому, сучасному й майбутньому — це жагуче прагнення досконалого.

„Саме ця віра в незаперечні людські цінності, вміння усвідомити собі „речі в собі“, прагнення від часового до вічного, від перехідних форм зовнішнього вияву життя до дійсної та незмінної істини, від часового хаосу до позачасової гармонії, уміння схоплювати вічне у витончених мистецьких образах, тяжіння до досконалого, характеризує творчість Петра Мегики . . .

„Петро Мегик у своїй творчості намагається знайти загублену рівновагу й гармонію в життю. Мистець знає, що духовий хаос ніколи не був базою для мистецтва“ . . .

Про організаційну працю Петра Мегики дав у вже згаданому каталозі Мегикової виставки 1979 р. свою статтю д-р Володимир Попович. Він писав між іншим:

„Не слід забувати, що П. Мегик є в першу чергу мистець-маляр, а щойно опісля редактор. А хто знає мистців зблизька, тому добре відомо, що вони бувають не раз незичливі, заздрісні, а то й нетолерантні супроти своїх колег. Нічого подібного в П. Мегики я не запримітив. Навпаки, він завжди старається допомогти другим, цінить талант і працю інших, не жаліє ні часу, ні труду, щоб зробити прислугу і приємність знайомим і незнайомим мистцям . . .

„Мені дуже подобається одна, рідка в нас прикмета, якою відзначається П. Мегик — це дбання про нашу культуру, не про себе самого, не про свою студію чи групу, а про загально-українську культуру, і то не із-за адміністративного обов'язку голови чи іншої функції в якійсь установі чи товаристві, а з почуття власної, особистої відповідальности за долю народу . . .

„В особі П. Мегики маємо рівночасно талановитого маляра і організатора мистецького життя, а його діяльність можна порівняти з організаційною і видавничою працею таких світлих попередників, як Іван Труш та Павло Ковжун“... .

Оце ж і маємо портрет Петра Мегики, без усебічної діяльності якого багато справ у мистецтві нашої діаспори були б зовсім інакшими.

Святослав Гординський

Портрет Я. Опман — олія, 1925 р.

Portrait of J. Orman — oil, 1925.

П Е Т Р О М Е Г И К

ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ*

АУЖЕ трудне завдання писати про друга, з яким провелося повне активності життя на протязі понад п'ятдесяти років.

Пізнав я Петра Мегика в 1927/28 академічному році, коли то, по вступних іспитах, просто з гімназії я щасливо дістався до Академії Мистецтв у Варшаві.

Він уже тоді був абсолювентом тієї ж Академії, учився у технічних школах, та був молодшим асистентом-рисівником в Інституті гістології й ембріології медичного факультету варшавського університету. До Академії він ще приходив для додаткових студій у майстерні проф. Е. Трояновського, в класі монументально-декоративного мистецтва, вивчаючи техніку темпері й архітектуру нутра.

Пам'ятаю, як ми — початківці — з цікавості заглядали до тієї майстерні. Як пристало на майстерню декоративного малярства, стіни робітні були покриті стінописними працями студентів, які — очевидно — були виконані під наглядом і коректою професора. Між тими працями вирізнявся візантизований ангел з добре вкомпонованим написом кирилицею, який прикував мою особливу увагу. Хтось з тієї майстерні пояснив, що ту працю виконав студент-українець, який називається „Мегік“ (поляки вимовляли це прізвище з-російська). Те, що мене вражало тоді, це спокійна і повна гідності відвага автора того малюнка, який у серці чужого середовища тим ангелом маніфестував свою і свого народу духовість. Таким був уже тоді Петро Мегик на вершку своєї молодости, і таким залишився на все своє дальше життя. Я згодом пізнав Мегика особисто. Первісні наші контакти були спорадичні. Ближче пізнання прийшло з бігом дальших літ. Тоді я ще не знав того етапу життя Мегика, який попереджував його варшавський період, що тривав аж до страшного 1944 року. А пізнання того етапу є важним тому, що саме в ньому формувалася світогляд і духовна настанова до життя Мегика.

Найкращими хвилинами для розмов на всі теми — включно зі спогадами про те, „як то було“, є спільна мистецька праця, або їзда на довшу віддаль. Обидвох нагод нам не бракувало. В таких випадках Мегик любить говорити і — треба признати — вміє кольоритно й цікаво, часто соковитими термінами описувати випадки, що заходили в його многогранному житті. Саме в тих же розповідях я пізнав майже цілий його життєпис.

* Стаття написана 1979 р.

Від зарання життя ця людина була повна енергійної активності та завжди цікавилась великим багатством різних проблем. Obserвуючи уважно за процесами життя в чужому докiллі, його головна увага і справжня журба зосереджувалася на долi рідного середовища, на тому, як збагатити і розгорнути культуру свого народу.

Петро Мегик народився 24 червня 1899 року на зеленій Буковині. Про рідні околиці і про свої хлоп'ячі роки там пережиті, він згадує з любовною ностальгією. Центральною постаттю спогадів є його батько Дам'ян. Був поважною, релігійною людиною, старшим церковним братом і статечним членом громади. Всі його шанували за великі прикмети його чеснот. Не курив і не пив горілчаних напоїв. І одного й другого не дозволяв нікому робити в своїй хаті.

Коли до села в часі Першої світової війни прийшло московське військо, Дам'ян Мегик домiгся від команданта частини заяви на письмі, що в хаті господаря не вільно курити. У часі тієї війни Петро Мегик розпочав середню освіту, як виселений із прифронтової зони, в місті Сороки над Дністром, а після революції перейшов до Кам'янця Подільського. Матуральні іспити здавав весною 1920 року. Матуральне свідоцтво на своїм папері вгорі мало Державний герб України — Тризуб. Мегик часто згадує, що середню освіту зміг закінчити завдяки державній стипендії України, яку він діставав у сумі 2500 гривень у місяць. У Кам'янці він перебув у 1919 році плямистий тиф. Невмолимість подій йшла далі. Вільна Українська Держава перестала існувати. Українську армію роззброєно та інтерновано за дротами таборів новопосталої Польщі. Українці знайшлися на заході: в Польщі, в Німеччині, в Австрії, в Чехословаччині, у Франції. Українська молодь громадно йшла до вищих шкіл цілої Європи здобувати знання і нові кваліфікації. З тією хвилиною подався на захід також Петро Мегик.

Він тільки сам знає, якими способами і з якими пригодами добився восени до Варшави без знання польської мови, без засобів до життя, лише з великими надіями, з мрією дістатися до Академії Мистецтв, і на те все мав одинокую зброю — українське матуральне свідоцтво з державним тризубом в кишені на грудях.

Був це дуже важкий початок еміграції для нашого молодого абсолювента. Чуже, незнане місто, без однієї знайомої душі — страшило труднощами і непривітністю. Якось добився до будинку Академії, що була ціллю його мрій. До останньої війни будинок Академії містився на бережній вулиці недалеко ріки Висли. З оповідань Мегика виходить, що спочатку він обережно тримався тієї околиці, де містилася Академія. З konieczности мусів ночувати під котримсь із мостів на Вислі разом із іншими волоцюгами.

Як тільки відкрилися фронтові двері Академії, Мегик зі своїм матуральним свідоцтвом зголосився до канцелярії, де тоді урядував головний секретар Академії, старший пан з бородою, Снегурський. Розмова велася російською мовою. Після формальностей, Мегика допущено до вступного іспиту.

В обставинах, які витворилися тоді, почавши від 1920 р., вступні іспити, зокрема до Академії Мистецтв у Варшаві, були незвичайно трудні, бо невеликий будинок Академії обмежував число студентів, яке могло поміститись в ньому. Друга причина — що в'язалася з тим, це велика конкуренція для кожного кандидата. Після визвольних воєн легіонів Пілсудського, після змагань з українською армією в Галичині, та після драматичної оборони перед комуністичною навалою, що скінчилася т. зв. „Цудем над Віслоном“, на фронтах успокоїлося. Молодь ново-посталої Польщі, вийшовши з армії, товпою йшла до вищих шкіл, щоб наукою наздогнати втрачений на фронтах час. В університеті, в політехніці, в Академії та інших високих школах багато студентів було в ранзі хорунжого, поручника чи капітана. Іспити були дуже людні і часто на одне вільне місце припадало десять кандидатів.

Петро Мегик — славити Бога — іспити здав успішно. Але він тоді певно ще не знав, що ректор Академії і сенат професорів з його появою зустрінувся з проблемою, для якої попередньо не було прецеденсу. В дискусії виринуло питання, чи вище навчальне заведення такого специфічного характеру, як Державна Академія Мистецтв у Варшаві, в якій досі навчалася виключно польська молодь, може прийняти на студії чужинця з матурою, що її видала чужа держава? Остаточо це питання вияснив проф. Кароль Тіхи, який мав також закінчене право. Він розумував, що коли в правних приписах Академії нема виразної заборони приймати чужинця, тоді заряд Академії має право прийняти чужинця на студії і його матуру признати правосильною. З такими то перипетіями Мегик став студентом Академії Мистецтв у Варшаві.

Акліматизація в нових обставинах йшла поволі та з чималими труднощами, які сунулися на голову нашого бідного студента з усіх боків. В одній майстерні знайшлися молоді адепти мистецтва з різних середовищ та життєвих обставин, тож зжиття вимагало деякого часу. Для чужинця Мегика, та й ще з „п'ятном“ українця, початки були особливо трудні й болючі. На його щастя, були там і розумні одиниці, які його обороняли від шовіністичних нападів льокальних „патріотичних героїв“.

Поза Академією життя Мегика також було повне труднощів. Рятуючись від нужди, якимсь способом знайшов нічну працю в одній із друкарень, де заробляв на скромненьке життя та на навчальні матеріали. Мав чималі клопоти з польською мовою, з чого виходили різні — іноді комічні ситуації. Усе те Мегик мусів терпіти.

Своєю чесністю, пильністю та стійкістю характеру поступово здобув собі чимало друзів між товаришами-студентами і признання та пошану у професорів. Почав опановувати мову, нав'язав контакти з осе-

редками української еміграції у Варшаві, став членом української студентської громади. Пізнав місто, обставини, можливості та труднощі. Морально стало легше. Разом із тим пізнав одну важливу правду, що українець мусить знати свій фах краще, ніж поляк, бо інакше праці не дістане, а як дістане, то на ній довго не вдержиться. Ті причини, як також природна пильність та впорядкованість допомогли Мегику засвоїти ті матеріали практичного і теоретичного характеру, які постачала програма Академії.

„На протязі перших чотирьох років студіював олійне малярство та склав іспит зо всіх вимаганих програмою теоретичних предметів. 1925 року склав державний іспит і одержав диплом учителя рисунків для технічних шкіл“. Так пише Мегик про свої студії в життєписній записці.

Того ж 1925 р. матеріальна ситуація значно поправилася. Йому вдалося одержати працю молодшого асистента-рисівника в Інституті гістології й ембріології медичного факультету при варшавському Університеті. Праця вимагала 20 годин тижнево, яку можна було виконувати в різних годинах і навіть у свята. Завданням було виконувати рисунки з різних медичних препаратів, бачених через мікроскоп. Праця вимагала великої уваги і терпеливості, до чого Мегик дуже добре надавався. Ті рисунки знайшли велике признание. Їх репродуковано в кольорах у медичних журналах Польщі, а згодом у закордонних виданнях. У тридцятих роках праця Мегики була відзначена медаллю. У згаданих лабораторіях Мегик працював до 1939 р. — до вибуху останньої війни.

Вчителювати почав у 1928 році. Вчив у столярсько-будівельній та в метало-оздібній (ювелірній) школах. Викладав технічне креслення і рисунок. Рівнобіжно до зайнять у школах і лабораторіях Мегик закінчив у 1935 році курс Міністерства освіти для директорів професійних шкіл. Після тих іспитів він був покликаний до програмової комісії професійного шкільництва при тому ж міністерстві. На тому становищі він працював до 1939 р. В 1938 році він був призначений візитатором професійних шкіл в одній з округ Варшави.

Наладнавши свої господарсько-економічні справи, Петро Мегик вирішив увійти в подружній стан. Одружився з панною Дарією Майковською, яка походила з відомої в Галичині священичої родини. Подружжя постійно жило у Варшаві.

Зайнявши Польщу, німці замкнули всі загальноосвітні школи, від елементарних і до університетів включно. Вийняток зробили з професійними школами, з яких мали намір брати кваліфікованих робітників для воєнного промислу. Мегик міг працювати в професійних школах аж до весни 1944 р.

Так виглядали справи на фронті боротьби за існування, на якому перед роками у Варшаві з'явився заляканий і непевний завтрішнього дня Петро Мегик. Та всі ті здобутки насправді були для нього тільки засобами для праці над збагаченням культури своєї української збірноти. До тієї праці він підходив з типовою йому безпосередністю і про-

стотою. В тому випадку його логіка була незвичайно проста: великі справи складаються з малих і від тих малих щоденних праць треба починати виконання своїх культурних і громадських обов'язків, не чекаючи на вийняткові, героїчні обставини, які можуть ніколи не прийти.

Подібно підходить він і до людей. Кожна одиниця на свій лад може бути корисна у праці для важливої спільної цілі. Його глибока віра в слухність справи дає йому чималу силу переконування і якийсь особливий магнетизм, яким він вміє заохочувати до праці своє довкілля.

В його натурі є гарячий темперамент буковинця, який іноді спалахує й тоді чимало нецензурних термінів експльодує таким фасрверком, що доводиться затикати вуха. Але під поверхнею тієї вибуховості криється велика сила терпеливості, яка дозволяє йому видержати справжні торттури, коли того вимагає важлива справа. Він є добрим знавцем людських характерів, їх позитивів і негативів. Вміє вибачати помилки з виrozumінням, яке рідко можна в нашій громаді зустрінути.

Однаке — при всіх тих прикметах в його пам'яті є негаснуча візія короткотривалої, але ясної і справжньої незалежності української держави, яка дозволила йому здобути освіту, даючи скромну стипендію. Колись при розповідях Мегик висловив типове для нього наставлення до тієї стипендії: „Я дістав стипендію від української держави. Держава перестала існувати, тому цей борг буду сплачувати працею над культурою свого народу до кінця мого життя.“ При такій нескладній, але глибокій життєвій філософії, при таких моральних настановах, та при своїй непосидючій натурі — Петро Мегик мусів діяти.

В Академії Мистецтв та в інших мистецьких школах Варшави появились студенти-українці. Мегик увійшов з ними в контакт і при українській студентській громаді зорганізував секцію студентів мистецьких шкіл. При зміні обставин та при напливі нових членів, згадана секція перейняла форми самостійної організації під назвою: Український Мистецький Гурток „Спокій“. Ініціатором Гуртка був Мегик. Між основоположниками були: Петро Андрусів, Вячеслав Васьківський, Ольга Мариняк, Володимир Побулавець, Ніл Хасевич, Микола Щербак. На перших загальних зборах одноголосно вибрано на голову Петра Мегики. Опрацьовано статут, в якому передбачалося те, що Гурток має право діяти на терені цілої польської держави. Міністерство внутрішніх справ статут затвердило й організація почала правно існувати. Згодом до Гуртка прибули нові члени — Дмитро Дунаєвський, Петро Холодний-сини, Наталя Тищенко, Олекса Шатківський, Артемій Кирилук, Григорій Пазюк, Леонід Маслов, Сергій Тимошенко, Олександр Тимошенко та інші. Діяльність Гуртка була різномодна та жвава. Активний і зарадний голова в недовгому часі створив поважне число прихильників Гуртка, серед яких були найповажніші особистості українського життя: Митрополит Кир Андрей, посол до варшавського союму Степан Скрипник — сьогоднішній Митрополит Кир Мстислав, голова Української Православної Церкви в Америці, професор д-р Роман Смаль-Стоцький, д-р Юрій Липа, д-р Левко Чикаленко.

Сходини членів відбувалися регулярно, полагоджувано організаційні справи, але бували також виклади з дискусіями на актуальні мистецькі теми. Мегик умів знайти знаменитих прелегентів між українськими та польськими діячами культури. Вечори були дуже цікаві. Крім членів Гуртка, на ті виклади приходили чимало запрошених громадян. Між доповідачами треба згадати доктора Юрія Липу, який виголосив цілий цикл надхнених доповідей на тему причорноморських грецьких колоній та про вплив геленської культури на українську. Були це фасцинуючі, незабутні вечори. Пам'ятаю що в час дискусії д-р Липа кількакратно повторював: — „Ми — історики і письменники — можемо дати опис нашої історії, але візію подій можете дати ви — мистці. Створіть велику візію нашої батьківщини, створіть!“ — закликав тоді нас цей незабутній доповідач.

У часі одинадцяти років діяльності Гуртка влаштовано тринадцять виставок праць членів і запрошених мистців (напр., з Парижу). На відкриття і в часі тривання виставок з'являлося чимало своїх і чужих гостей. Для заохоти до праці молодшим членам признавано скромні нагороди й відзначення. До журі Мегик умів запросити професорів Академії Войцеха Ястшембовського, який був приятелем Михайла Бойчука і великим прихильником українців; Мечислава Котарбінського та Кароля Тіхого. Всі вони були симпатиками діяльності Гуртка „Спокій“.

Перед війною — завдяки розумній та жертвенній господарці Петра Мегика — Гурток розпоряджав доволі вигідними ощадностями в банку і міг видати друком дві вартісні публікації: „Дереворити“ та „Екслібриси“ Ніла Хасевича. Дві ті невеликі брошури, видані зі скрупульотною дбайливістю, нині є бібліофільською рідкістю. Слід зазначити, що для кожної виставки був друкований каталог з ілюстраціями. Всім тим відав і всього пильнував голова Гуртка.

Під розумним керівництвом Петра Мегика перед Українським Мистецьким Гуртком „Спокій“ розгорталися доволі гарні організаційні можливості. Гурток був абсолютно самовистачальним, не користав ніколи з будь-яких — чужих чи своїх, субсидій, а касові ощадності поповнялися з членських внесків, з виставок, з розпродажі видань і принагідних пожертв самих мистців та прихильників.

Попри всю ту рухливу діяльність Мегик знаходив час на своє малярство, на поїздки в український терен Галичини, Волині, там нав'язує знайомства, бере участь у виставках, робить рисунки з народного будівництва. Декілька тих цікавих рисунків закупив Національний Музей у Львові.

У своїх біографічних записах Мегик подає такі інформації: „Перший раз я взяв участь у виставці Гуртка Діячів Українського Мистецтва у Львові в 1926 році, головою якого був Петро Холодний-батько. Згодом я брав участь у всіх виставках українського мистецтва у Львові (Товариство Прихильників Українського Мистецтва, Асоціація Незалежних Українських Мистців, Національний Музей, Українська Спілка Образотворчих Мистців)“.

Воєнні події викинули Мегика з дружиною в 1944 році до Німеччини до міста Ротенбурга над Тавбером, де він мусів працювати у фабриці воєнного промислу. Після розпаду Німеччини і з приходом американців, Петро Мегик брав живу участь в організованому мистецькому житті в таборах українських переселенців. Той саме етап праці Петра Мегика вартий окремого опису.

Після приїзду до Америки Мегик з дружиною поселився у Філадельфії, де проживає й досі від липня 1949 року. Початки були важкі, виповнені звичайною боротьбою за існування. Миття посуду у великих ресторанах, праця у фабриках, тільки такі роди праці були тоді доступні.

Першою серйознішою подією у Філадельфії, яка торкнулася також ділянки образотворчого мистецтва, були треті загальні збори Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету, 12, 13 і 14 жовтня 1951 р. в готелі Белв'ю Стретфорд при вул. Брод. Директор Комітету, д-р Володимир Галан, запропонував мистцям zorganizувати виставку в тому ж готелі на час тривання зборів. Мегик очолив групу мистців, що організували ту виставку, — а в групі були — Сергій Литвиненко, Микола Мухин, Петро Андрусів, Степан Рожок, Петро Мегик.

Роля Мегика в культурному житті української громади у Філадельфії мала початися вкоротці. В усіх місцях осідку на американському континенті групи мистців почали робити заходи, щоб перервану переселенням організаційну працю відновити. Найбільше скупчення українських мистців у Нью Йорку після довгих нарад скликало основуючі збори в травні 1952 р. і тоді постало Об'єднання Мистців Українців в Америці. На тих зборах одноголосно вибрано головою ініціатора тієї події скульптора Сергія Литвиненка.

Група мистців у Філадельфії одночасно zorganizувалася, обравши головою Петра Мегика і зголосилося до співпраці з Об'єднанням у Нью Йорку, як автономний Відділ ОМУА. В тому відділі тоді були мистці: П. Мегик, В. Кивелюк, Н. Стефанів, С. Рожок, Р. Васишлин, П. Андрусів, М. Мухин, М. Станько і А. Дараган.

У тому ж часі зайшли в терені Філадельфії ще й інші замітніші події. Перед початком навчального року 1952/53 директор ЗУАДК-у перервав серйозну розмову з мистцями і запропонував створити у Філадельфії навчальну Мистецьку Студію. На зайняття відступлено дві кімнати в домі Комітету, признано з каси позичку на купно найконечнішого вивінування. Коли Студія почала існувати, запрошено Петра Мегика обняти керівництво Студії. Кращого вибору не можна було зробити.

Під його вмілим і жертвенним проводом Українська Мистецька Студія розвинулася у поважний культурно-творчий осередок, який то своєю діяльністю вийшов далеко поза межі мистецької школи. Мегик своїм тактом зумів з'єднати Студії групи прихильників, які оформилися в т. зв. Патронат Студії.

Від 1961 року Українська Мистецька Студія міститься у власному домі. Крім навчальних занять, там відбуваються сходи мистців, відчити, виставки, а також принагідно скромні, але щирі прийняття для винятково дорогих гостей, як: Маруся Бек, Леонід Молодожанин з дружиною, Северин Борачок, Григорій Крук, Василь Васильович Кричевський, Олекса Грищенко з дружиною, Радослав Жук, Михайло Дмитренко, Темістокль Вирста та інші. Через скромну галерію Української Студії перейшло понад 75 виставок, почавши від річних студентських, а скінчивши на показі праць українських мистців зі світовою славою, таких, як Микола Кричевський, Микола Бутович, Микола Неділко, Северин Борачок, Григорій Крук, Михайло Осінчук, Любослав Гуцалюк, Яків Гніздовський, Леонід Молодожанин, Радослав Жук, Микола Бервінчак, Вячеслав Васьківський, Людмила Морозова, Сергій Литвиненко, Галина Мазепа — всіх годі вичислити.

Запобіглива і розумна господарка та любовна опіка Мегики Студією спричинилася до того, що Студія мала чималий інвентар ужиткового навчального вираду, чималий асортимент цікавих предметів для натюрмортів і доволі різноманітну книгозбірню з обсягу українського мистецтва.

Але таки справжньою дитиною Петра Мегики є журнал „Нотатки з Мистецтва“, який за його редакцією почав виходити в 1963 році. Як звичайно — Мегик був ініціатором того „бизнесу“, для якого не було будь яких грошей. Він без труду нас переконав, що журнал нам потрібний. Наша мала громадка мистців зробила складку і з тим „капіталом“ почато видавати журнал. Скільки муки і терпіння вклав Мегик у змагання, щоб цей журнал вдержати при житті, знає тільки Господь Бог і він сам...

Найновішим трудом, який узяв собі на свою неспокійну голову Петро Мегик, це колосальна праця над запланованим виданням під заголовком „Книга творчості українських мистців поза Батьківщиною“. Спонсорована вона Об'єднанням Мистців Українців в Америці. І тут також була ініціатива Мегики. На заклик зголосилося біля півтори сотні мистців. Редакційна колегія закваліфікувала 119 імен.*

Крім тих нелегких завдань неструджений Мегик знаходить ще час на активну допомогу порадами чи практичною роботою там, де можна піднести позем культури в громаді. Часто їде милями з прожектором, щоб дати відчит про мистецтво. Ходить на всі важніші українські імпрези, є точним членом-кореспондентом НТШ та УВАН.

Усіх його прикмет тут не можна обговорити. Вдача Мегики має багато дечого, що не всім може сподобатися і до контексту популярності він напевно не збирається ставати. До друзів мистців ставиться зичливо і до кожного готовий прийти з розумною порадою і заохотою до ретельної праці.

* Книжка ця вийшла у світ в 1981 році.

Мистецтво Петра Мегика вимагає окремого й обширнішого обговорення. Самозрозуміле — те мистецтво є пов'язане з натурою мистця. Є в ньому велика дбайливість за композиційний порядок картини, точний рисунок та невимовно старанна техніка малювання. У Мегика є природний нахил до монументального декоративізму, що іноді перегукується з іконографізмом. Це доволі яскраво проявляється в нього особливо в натюрмортах, в яких із вишуканою естетикою вміє застосувати елементи народного мистецького промислу, кераміку, килими — тощо.

Мегик малює олійною і темперовою техніками. Рідко вживає широкої плями, з великим ефектом стосує техніку пуантилізму, дещо подібної до техніки французького мистця Жоржа Сера. Праці Мегика викликають переконливе і міцне враження та без труда проходять через кожне журі — українське, чи американське. Активно бере участь у своїх та американських виставках.

У вісімдесятому** році його трудолюбивого життя Петро Мегик журиться тією ж журбою за українську культуру, з якою за молодих років вийшов у світ. Маймо надію й віру, що Господь наділить його дугою силою на многі літа, бо кожний рік його труду приносить велику користь для нашої культури.

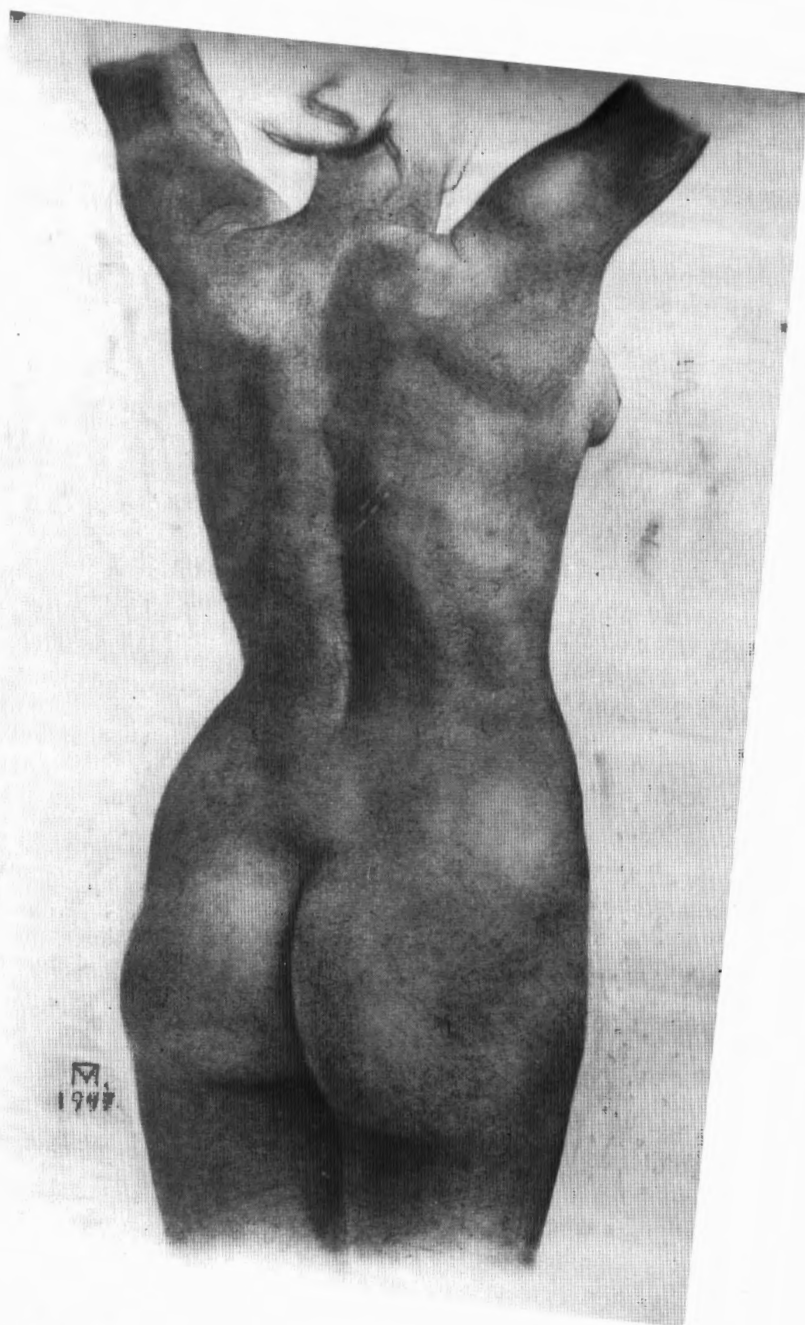
** Уже дев'ятому.

Петро Андрусів

Петро Мегик, осінь 1920, Варшава.

Petro Mehyk, Autumn 1920, Warsaw.

Нага (акт) — сангвін, 1947.
(Галерія Христини Чорпіти).

Nude — sanguine, 1947.
(Christina Czorpita Gallery).

УНІКАЛЬНА ЛЮДИНА

ПИСАТИ про таку багатогранну особу, як професор Петро Мегик, досить трудно, бо це вимагало б більше місця, ніж ця стаття-спомин. Будучи алюмном Української Мистецької Студії у Філадельфії, співосновником, директором і адміністратором якої до її закриття в 1984 р., був саме проф. Петро Мегик, я обмежуся в цій статті до ділянок його праці, в яких мені доводилося співдіяти з ним, користаючи багато з його великого знання й досвіду. Писати про нього, як мистця не збираюся, бо до тієї справи є багато краще покликаних осіб, з-поміж самих мистців, чи мистецтвознавців.

Натомість писатиму про мого шановного учителя як організатора мистецько-культурного та виховного життя й авангардного працівника видавничої справи з ділянки мистецтва й української культури. Додам ще — найзразковішого громадянина, безкорисно відданого своїй громаді — готового служити в культурних справах своєю працею, досвідом і порадами в кожній хвилині й на кожний заклик. У наших матеріалістичних часах таких людей майже немає. Є в нас багато „великих“ (очевидно — себелюбних), але таких, які раз обрану ділянку праці систематично вели б, без огляду на обставини, в нашому суспільстві таки зовсім небагато.

Звела мене доля з проф. Мегиком уперше в Українській Мистецькій Студії у Філадельфії, до якої я вписався в половині 1950-их років. Викладав тоді проф. Мегик рисунок, історію українського і світового мистецтва й частинно моделювання. До студентів був вимогливий, не любив зайвого витрачування ними часу. Це тому, що сам він пройшов тверду життєву школу.

Із пізніших розмов і розповідей професора Мегика я дізнався ближче про такі характерні йому риси. Тому найкраще буде покористуватись його біографічними даними.

Визвольна боротьба УНР застала цього молодого уродженця Буковини в Кам'янці Подільському в гімназії, де закінчивши її матурою, на кінці боротьби за українську державність йому таки довелося вдягнути уніформу українського воїна. Не напсuvши, за його словами, за багато набойів, по закінченні Визвольних Змагань опиняється в далекій Варшаві, щоб там почати студії в Академії Мистецтв. Цього й dokonав.

Можна собі уявити молоду людину, без родини, без матеріальних засобів і в чужому оточенні, без знання мови країни поселення та ще й у важких повоєнних часах, коли всього бракує. Це не застрашило його,

а додало наснаги до праці. Щоб роздобути кусок хліба й заробити на оплату студій в Академії, молодий студент Мегик знаходить працю помічника в друкарні, де, очевидно, працює вечорами, по зайняттях в Академії. Ця праця залишає слід у його пізнішій видавничій діяльності.

Будучи студентом розшукує біля себе, таких же як і він, пришельців з України, переважно волинян. Там же відшукав пізніше свого вірного товариша Петра Андрусева. Об'єднавши коло себе молодих мистців вони творять Український Мистецький Гурток „Спокій“, який залишив видний слід на полі української культури. „Спокій“ добивається визнання його Міністерством Культури й Освіти, організує мистецькі виставки, вакаційним часом організує плянові виїзди на Волинь, щоб не тратити зв'язку з рідною землею та випускає декілька добре оформлених видань. Душею усього цього був проф. Мегик, який опісля служить власним мешканням на всякі сходи, допомагаючи також матеріально новим студентам. Це так коротко про ранню організаційну й громадську діяльність проф. Мегики.

Одночасно, в часі ранніх важких студентських років, відриваючи собі з уст кусок хліба, Мегик ходить по антикварнях Варшави, вишукуючи там рідкісні українські книжки й набуває їх. Це не тільки поширює його знання, але й збуджує його любов до рідної книжки, що стає у пригоді в його пізнішій діяльності. Багато мистецьких творів, репродукованих у тих виданнях, він переводить на діaposитиви і це стає візуальним контактом його пізніших студентів з творами українського мистецтва. А також не оминає він майже жодної культурної імпрези української громади і часто помагає організаторам мистецьким оформленням та порадами.

Закінчивши студії в Академії Мистецтв стає викладачем рисунку, одружується і, здається, все йде гаразд. Та приходить Друга світова війна, втрата мистецького дорілку й на кінець втеча на Захід перед московським Молохом.

В часі побуту в Німеччині бере Мегик участь майже у всіх починах української мистецької діяльності, завжди будучи у творчому мистецькому авангарді.

У 1949-му році емігрує Петро Мегик до ЗСА. Починає на новому місці „кар'єру“ миттям тарілок, опісля в керамічній фабриці, а накінець за креслярським столом. Це для „насущенного хліба“. У мистецькому житті, натомість, усе набуто ним знання і досвід виходять наверх у всій своїй силі. Проф. П. Мегик, з невідступним своїм товаришем проф. Петром Андрусевим, були в первopочинах ОМУА, займаючи там чоловічі становища. Тут яскраво виходить наверх скромність проф. Мегики, він ніколи не дав вибрати себе на голову, хоча в нього, на нашу скромну думку, були найкращі для того кваліфікації. І в той час, коли інші мистці здоганяють одну індивідуальну виставку другою, у нього на це немає часу. Натомість, як карний член ОМУА, проф. Мегик не пропустив

ні однієї збірної виставки ОМУА, даючи все щось свіжого на неї. Будь це класичний рисунок, фреска, темпера чи добрий портрет олією, всі вони мають своєрідний український декоративний стиль.

У 1952 році, wraz з проф. Андрусевим, під патронатом й за допомогою ЗУАДК-у, творять Українську Мистецьку Студію. Завданням її було, за замислом ініціаторів, дати сильну українську підбудову молоді, яка опісля піде до американських, чи закордонних мистецьких академій. В тому досягають неабиякий успіх, бо кілька молодих студентів, закінчивши науку в Студії, одержали повні стипендії в американських академіях, а закінчивши їх, залишилися українськими мистцями. Без посвяти проф. Мегики існування Студії було б не до подумання. Він віддає їй увесь свій дорогий час і сили. Сім років Студія була в приміщенні ЗУАДК-у. За допомогою активного Патронату Студії вдалося набути власний дім. Треба було перебудувати його всередині. І при перебудові власними силами студентів, бачимо проф. Мегику з ломом в руках, плічо-пліч з довголітнім головою Патронату п. Олександром Зелінським і студентами. Розвалено зайві стіни, зладжено робітні та виставову залю. По виправленні стін і розмалюванні їх проф. Стефаном Рожком, Студія опинилася у власній хаті. Виставова зала служила з того часу багатьом нашим визначним мистцям.

З набуттям приміщення, усі ремонти, адміністрування й догляд будинку Студії вів проф. П. Мегик при допомозі п. О. Зелінського. Попробуйте, шановні читачі, знайти подібний прецеденс у нашій громаді. Все це проф. Мегик виконував, розуміється, безкоштовно, на протязі всього часу існування Студії, цебто понад 30 років.

У Варшавській Академії професором книжної графіки, буквознавства, оформлення книги і гравюри, культури книги взагалі, був великий знавець цього діла, проф. Бонавентура Лєнарт. Його улюбленцем став молодший товариш проф. Мегики, Ніл Хасевич, який передчасно загинув у бункері УПА, один з наших великих графіків. Був там і Вячеслав Васьківський, пізніший професор графіки у варшавській Академії. Обговорюючи і плянуючи всі видання Мистецького Гуртка „Спокій“ проф. Мегик набирає доброго знання в цій ділянці та застосовує його в своїй пізнішій праці над виданнями.

На терені ОМУА він стає ентузіастом мистецько-видавничої праці. Завжди на Річних Зборах ОМУА говорилося про конечність доброго мистецького видання, але на цьому й кінчалось.

Тоді проф. Мегик бере ініціативу в свої руки. Під фірмою Головної Управи ОМУА, її Філядельфійський Відділ починає реалізувати таке видання. Як Голова Відділу проф. Мегик скликає товаришів-мистців і маючи „придворного друкаря“ в своїй особі, приступає до видання „Нотаток з Мистецтва“. Початковий видавничий фонд складають рівними вкладками всі члени Відділу. Всю редакційну працю, адміністрацію, кореспонденцію та експедицію веде проф. П. Мегик безкоштовно і то на протязі цілого часу існування цього періодика, цебо від місяця

травня 1963 року до листопада 1990 року, кругло 27 років. Сам він збирає і пише матеріяли, переписує скрипти, сам їздить з ілюстраціями до клішарні, висиджує довгими тижнями в друкарні під час друкування; терпеливо зносить „вибрики“ адміністрації друкарні й друкарів, сам робить кольорові вклейки до журналу, сам опаковує і носить журнал на пошту. В тій праці допомагала йому тільки його достойна дружина пані Дарія.

Періодик з першого 48-сторінкового видання розрісся з часом на 80-сторінкове, багато ілюстроване, збільшуючи початковий наклад 500 примірників удвічі. Цей періодик з часом досягає Рідних Земель та всіх головніших державних та університетських бібліотек світу. Для поміщення в „Нотатках з Мистецтва“, чи згадки про них, проф. Мегик вишукує пропалих у чужому морі мистців українців, репродукує їхні твори розкидані по чужих музеях та галеріях стараючись ствердити їхню приналежність до української культури. Без відданої безкорисної праці проф. Мегика все це було б зовсім неможливе. А перед нами вже 30 чисел цього періодика. Не пробуйте шукати подібного прецеденсу в українському мистецтві.

Василь Дорошенко

Річкова пристань Варшави — олія, 1942.

River port of Warsaw — oil, 1942.

ТВОРЧІСТЬ ПЕТРА МЕГИКА

НА тлі сучасної доби, творчість П. Мегика є явищем небуденним. Вже при побіжному огляді його образів відчуваш, що маєш справу з мистцем з „Божої ласки“. Мистцем, що збагнув сенс сучасної доби, спромігся пізнати вічне в часовому і за первісною формою відчуття дійсності збагнув конструктивний сенс її руху — гармонію прийдешнього. Це робить його твори — творами справжнього мистецтва.

Безперечно, що така здібність притаманна лише виключно обдарованим натурам — таким є мистець Петро Мегик.

В наш час, коли людство неначе заглинається в „хаосі сучасного“, — між минулим і прийдешнім, між „загубленим“ та „обіцаним“ раєм, для мистця важливо зберегти кришку істоти свого єства та винести її на поверхню життя, з надмірною сміливістю й хвилюванням до себе та казковою щедрістю для других. Тоді лише ми відчуваємо дотик неповторної душі мистця. Саме оцей дотик „неповторної душі“ мабуть відчув кожний, хто оглядав праці Мегика.

Перше загальне враження від Мегика-мистця, це зрівноваженість і гармонія, прагнення досконалості в кожному його творі, чи то буде краєвид, мертва натура чи портрет. Нічого зайвого, нічого випадкового, нічого дратуючого. Навіть сильних кольорових контрастів уникає мистець. Все в міру — зрівноважена міцна композиційна побудова твору, добрий рисунок, гармонійно зі смаком підібрана кольорова гама, добре розроблені пляни в краєвидах — їх перспектива.

Мегик, мистець, який уміє звільнитись від зовнішніх випадкових впливів оточення, уміє ігнорувати риси притаманні людині сьогоднішнього дня, її випадкові настрої, кон'юнктурні цілі, а натомість він прагне душевного спокою та мудрости самовпевнення — прагне віри в незаперечні цінності, які дають йому змогу зрозуміти сенс життя, його історичну тенденцію та роблять його творчість досконалою, сприятливою для всіх.

Незаперечним фактом є, що одна з найбільш привабливих рис справжнього мистецтва в його минулому, сучасному й майбутньому — це його жагуче прагнення *досконалості*.

За час свого історичного розвитку, багато напрямів, шкіл, стилів, пережило мистецтво, але завжди цінним в ньому те, що залишається в дні „коливання землі“.

Саме ця віра в незаперечні людські цінності, вміння усвідомити „речі в собі“, прагнення від часового до вічного, від переходячих форм зовнішнього вияву життя до дійсної та незмінної істини, від часового хаосу до позачасової гармонії, уміння схоплювати вічне у витончених мистецьких образах, тяжіння до досконалого, характеризує творчість Петра Мегики.

Дехто називає Мегику мистцем „спокою“, але це невірно. Вже з ширшого кола зацікавлень Петра Мегики — малярство, прикладне мистецтво, церковне оформлення, педагогіка та громадська праця і так далі — бачимо, що вдача Петра Мегики далеко „неспокійна“ — що це непосидюча, бурхлива й пристрасна натура, для якої спокій є абсолютно чужий, дарма що він був організатором та головою славнозвісного мистецького Гуртка „Спокій“ у Варшаві.

В наш час механічного спустошення людської душі, в хаосі загальної світової кризи людини, коли мораль і все природне й людське знищено, коли людина, а з нею й сучасний мистець в своїй загубленості та самотності, втратили властивість відчуття реального життя, відчуття деталей його людяности, зрештою відчуття хаосу, коли природню дійсність заступила — деформована дійсність, а живу людину — її схема, що привело сучасне мистецтво до його граничної абстрактности, Петро Мегик у своїй творчості намагається знайти загублену рівновагу й гармонію в житті. Мистець знає що духовий хаос ніколи не був базою до мистецтва.

Мегику радше треба назвати мистцем рівноваги й гармонії, мистцем, що не пішов за натовпом модних абстрактних мистецьких течій, а волів землю під ногами та своє власне мистецьке „я“, тобто в мистецтві волів творити, а не „витворяти“.

Це мистецьке „я“ Мегики є глибоко закорінене в староукраїнські мистецькі традиції та в народне мистецтво, які для нього є органічні, — більш привабливі, ніж усякі „космічні мандрівки“.

Всі роботи Петра Мегики позначені нахилом до монументальности та максимального узагальнення малярської форми, незалежно від того, чи то буде мертва натура, портрет чи красвид, з певними елементами стилізації та декоративности, так характерними добі українського візантійського стінопису та українському народному мистецтву.

У цьому в своїй творчості Петро Мегик ніби перегукується з творчістю Федора Кричевського.

В сюжетах своїх творів Мегик обмежує себе зовсім простими буденними предметами, як городина, вазони, квіти, домашнє начиння, звичайна цегла тощо, які він уміє опоетизувати своїм пензлем. Уміння узагальнювати, спрощувати вибрану малярську форму — свідчить про високу культуру мистця. Так в портретному малярстві, Петро Мегик, не так дбає про фізичну схожість, скільки про духове єство, характер пор-

третованої особи. Та помимо самої особи, не менш істотним для нього є передача антуражу портрета, фактури стіни, вікно, чашка чи бутелька з вином.

Як сучасний маляр, Петро Мегик добре засвоїв здобутки імпресіоністичної техніки малярства, зокрема пуантилізм.

Це допомагає йому у мертвій натурі дати окові глядача оптичне задоволення, передати те, що мабуть він сам відчуває при малюванні того чи іншого об'єкту і в його полотнах мертві предмети починають жити своїм власним життям. Такими є натюрморт з буковинським килимом, Волинський рушник або Півонії. Головне для мистця Мегики — вловити та зафіксувати на полотні все те, що він бачить, намагання зробити непроминально-вічним те, що як він знає, безперестанно міняється не тільки протягом дня, з ранку до вечора, але навіть у відтинку короткого часу.

Красвиди Мегики вражають своєю гармонійною завершеністю, соковито-барвистою, зрівноваженою кольоровою гамою. Петро Мегик не просто змальовує красвид, він його komponує, спрощує, створює заново, відкидаючи все зайве, випадкове, непотрібне і тим досягає максимальної виразності.

Малярству Петра Мегики притаманна композиційна витонченість і завершеність форми, інтенсивна насиченість кольору, — ніжного та рухливого („Тополі“).

Ми ніде не бачимо у нього фарби. Всюди панує лише колір і навіть у білому ми бачимо його прозорі та ніжні вальори.

У мистця безпомилково точно відчуття кольору, форми та лінійної композиції. Його красвиди насичені повітрям та сонцем. Дивлячись на них, можна навіть встановити, в яку пору дня та при якій погоді малювався той чи інший красвид.

Природа завжди гармонійна й досконала в своїй завершеності, вічна й незмінна вона в часі. Цю гармонійність, досконалість та непроминальну вічність мистець уміє передати в своїх красвидах. Згадаймо хоч би такі його речі, як „Вечір у горах“, „Красвид з Лігайтону“, „Весняний етюд“, „Захід сонця над морем“ і т. п.

В особі мистця Петра Мегики українське сучасне малярство має видатного мистця європейського масштабу, мистця модерного, що стоїть нарівні здобутків світового мистецтва, модернізм якого, як і вся творчість Петра Мегики, глибоко закорінені в тягlostі традицій українського мистецтва.

Євген Блакитний

Дівчина в білому — олія, 1960, 91×71 см.
Музей Українського Мистецтва, Київ.

Girl in white — oil, 1960, 91×71 cms.
Museum of Ukrainian Art, Kiev.

A DEDICATED MAN

PETRO MEHYK was born on June 24, 1899 in Bukovina Province of Ukraine. His father, Damian Mehyk was a respected citizen of the community and an elder of the church.

In this green Bukovina, Petro Mehyk spent his childhood and completed his elementary education. Upon receiving a national scholarship, he went to Kamianec-Podilsky for his secondary education and graduated in 1920. It was a time of revolution and struggle for independence in Ukraine. Political changes forced him to emigrate to neighboring Poland.

These were very difficult times for a lonely, poor student found in a foreign country with no knowledge of the language, no money, no relatives, and no friends. His determination to study art at the Academy of Fine Art in Warsaw overcame all obstacles. He passed the entrance examinations and enrolled in the Academy. Due to his resourcefulness and perseverance, Petro Mehyk found night work at a print shop. There, he received much abuse about his lack of knowledge of the Polish language and about being a foreigner. This did not deter Petro Mehyk from learning a trade and developing a love and respect for the properly printed page. He continued working at the print shop until his graduation from the Academy of Fine Arts in 1925. Then, he received teaching position in a city trade school in Warsaw.

From 1925 to 1939 Petro Mehyk was also employed as an assistant artist at the Warsaw School of Medicine. His duty was to draw specimens and tissues in color as seen through a microscope. This work required a great deal of concentration and patience. These drawings were published in medical journals and earned him a medal in 1930. Also, during this time, Petro Mehyk completed studies for a position of inspector of technical schools and was awarded such a post from 1935 to 1939.

Upon completion of studies and acquiring financial stability, Petro Mehyk married Daria Majkowska. The couple resided in Warsaw.

During the course of his studies, Petro Mehyk came in contact with other Ukrainian students enrolled in the Academy of Fine Arts in Warsaw. He was instrumental in organizing these students into a league of Ukrainian artists called "Spokij" (Harmony). This group met regularly, had guests lecturers, and sponsored art exhibits. In spite of meager financial status in the formative years, the group always found a way to have the catalogues of their exhibits professionally printed. Under the leadership of Petro Mehyk, the league prospered and other Ukrainian artists joined.

“Spokij” acquired such respect and popularity that distinguished Ukrainians, such as Metropolitan Andrej Sheptyckyj, Stefan Skrypnyk, at that time a member of Polish Parliament — presently Patriarch of Ukraine Mstyslav, Dr. Roman Smal-Stocky, Dr. Yurij Lypa, and Dr. Levko Chykalenko became sponsors. During its eleven years, “Spokij” produced thirteen art exhibits and two publications — “Woodcuts” and “Ex Libris” by Neil Chasevych. Now the publications are collectors’ items.

Being the president of “Spokij” and fulfilling his duties as a school instructor did not prevent Petro Mehyk from continuing with his painting. He found time to travel during summer months to Wolyn and Halychyna to paint landscapes and draw local objects of architectural interest. During his stay in Halychyna, Petro Mehyk showed his works in an art exhibit sponsored by the “League of Ukrainian Artists of Lviv”, whose president at that time was Petro Chododnyj, Sr.

During the Second World War Petro Mehyk and his wife were relocated to Rotenburg, Germany. There he worked in an ammunitions factory. After the end of the war and fall of the Reich Mehyk remained in Germany and dedicated his time to artistic activity, drawing and painting. At that time he did some crayon sketches and oil painting, mostly landscapes and did picture of the interior of St. Jacob’s gothic church in Rotenburg o/T. He came in contact with other Ukrainian artists that sojourned at that time in Germany and took part in organizing art exhibits and helping in publishing of an art periodical.

In 1949, Petro and Daria Mehyk emigrated to the United States. They settled in Philadelphia, Pennsylvania, where he resides at present. Times were again difficult. At first he worked as a dishwasher, then as a painter in a pottery firm, and finally moved up to a draftsman’s position. He continued to be active in his work within the Ukrainian community. With the help of other artists, namely, Kyveluk, Stefaniw, Rozok, Vasylyshyn, Andrusiv, Muchin, Stanko, Darahan, he initiated the formation of the Philadelphia branch of “Ukrainian Artists Association in USA”. Petro Mehyk was chosen unanimously as head of this chapter.

He continued to work to establish a Ukrainian Art Studio in Philadelphia. With the help of his friend-painter Petro Andrusiv, under sponsorship of Ukrainian American Relief Committee, in 1952 his dream came true. Petro Mehyk has been the director of the Ukrainian Art Studio for over thirty years. His dedication to this commitment is unequalled. Petro Mehyk gives up his free time to run the Studio and teach.

Over the years, the Studio has offered courses in drawing, oil painting, water color, tempera, calligraphy, ceramics, sculpture, wood cuts, and decorative art. These courses gave the students a good background for furthering their education in the art field. Besides annual student exhibits, there were also lectures, slide presentations, and art exhibits of known Ukrainian artists. Ukrainian artists living in Philadelphia also gave up their time to teach at the Ukrainian Art Studio.

Another great project which Petro Mehyk took upon himself was to publish a book about Ukrainian artists living in Diaspora. P. Mehyk compiled biographies of these artists through extensive personal correspondence and research. This monumental project took over ten years to complete and, in 1981, with the help of his friends, it was published. The book is called "Ukrainian Art in Diaspora".

Since 1963, in collaboration with his friends, Petro Mehyk initiated publishing Ukrainian art periodical called "Ukrainian Art Digest". As a head of Editorial Committee Petro Mehyk has researched and compiled all materials for the periodical. Thirty issues of this magazine have been published since its inception. Written in Ukrainian, with no advertisements, "Ukrainian Art Digest" is circulated all over the world.

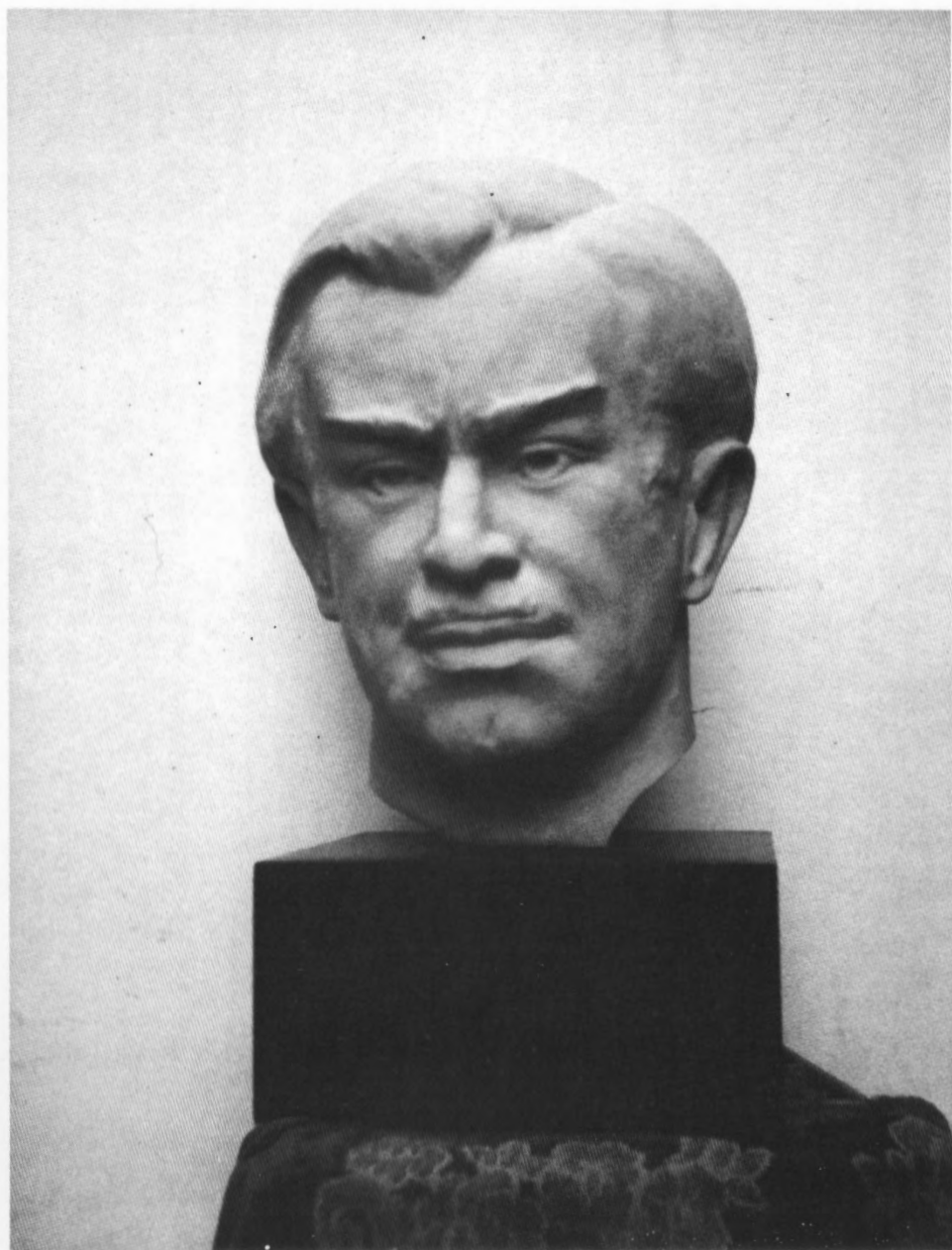
Mehyk's art is unique. His painting style is primarily realistic with some impressionistic and pointilistic features. His still life, portraits, and landscapes display a harmony of form and color.

Maria Dzwinka Barabach

Мегик з дружиною на вакаціях
у Ліґайтоні.

Mehyk with his wife on vacations
in Lehighton.

Петро Мегик — Погруддя роботи
В. Сімянцева.

Petro Mehyk — Bust made by
V. Simiancev.

КОЛЬОРОВІ РЕПРОДУКЦІЇ
COLOR PLATES

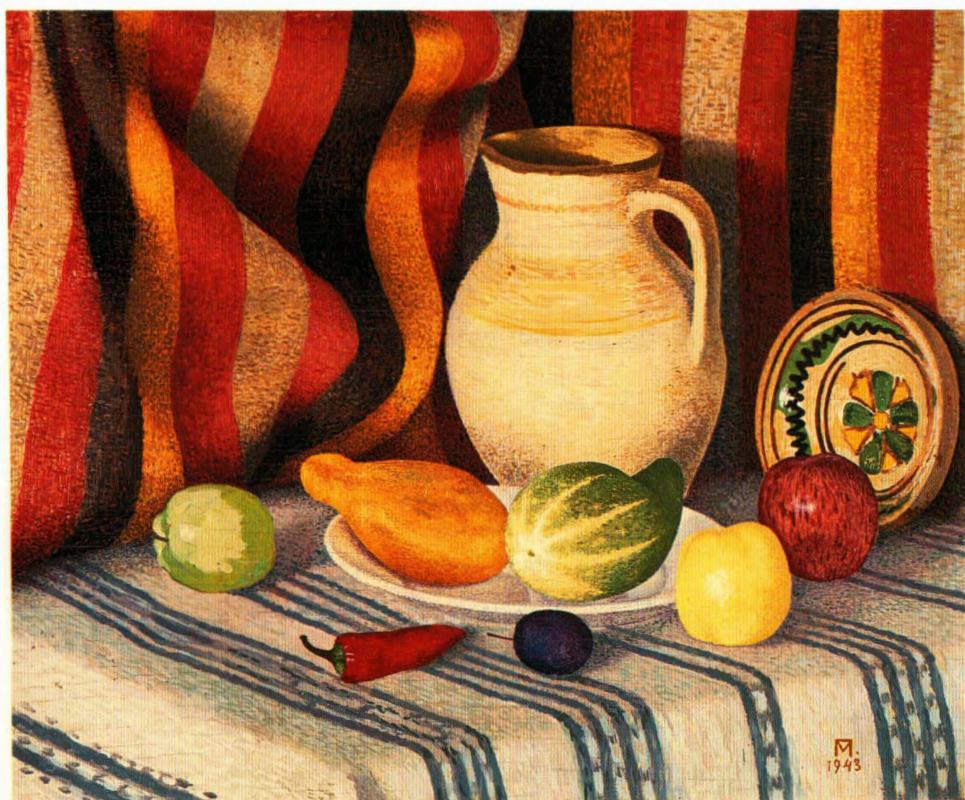
1. Церква в Космачі — олія, 1939, 81×64 см.
Кол. д-ра Б. і О. Фараонів.

Church in Kosmach — oil, 1939, 81×64 cms.
Coll. Dr. B. and O. Faraoniw.

2. Натюрморт — олія, 1945, 46×56 см.
Кол. В. і З. Корсун.

Still life — oil, 1945, 46×56 cms.
Coll. V. and Z. Korsun.

3. Високі Татри, Стрибське плесо — олія, 1945, 38×55 см.
Кол. Невідома.

High Tatra, lake Stryb — oil, 1945, 38×55 cms.
Coll. Unknown.

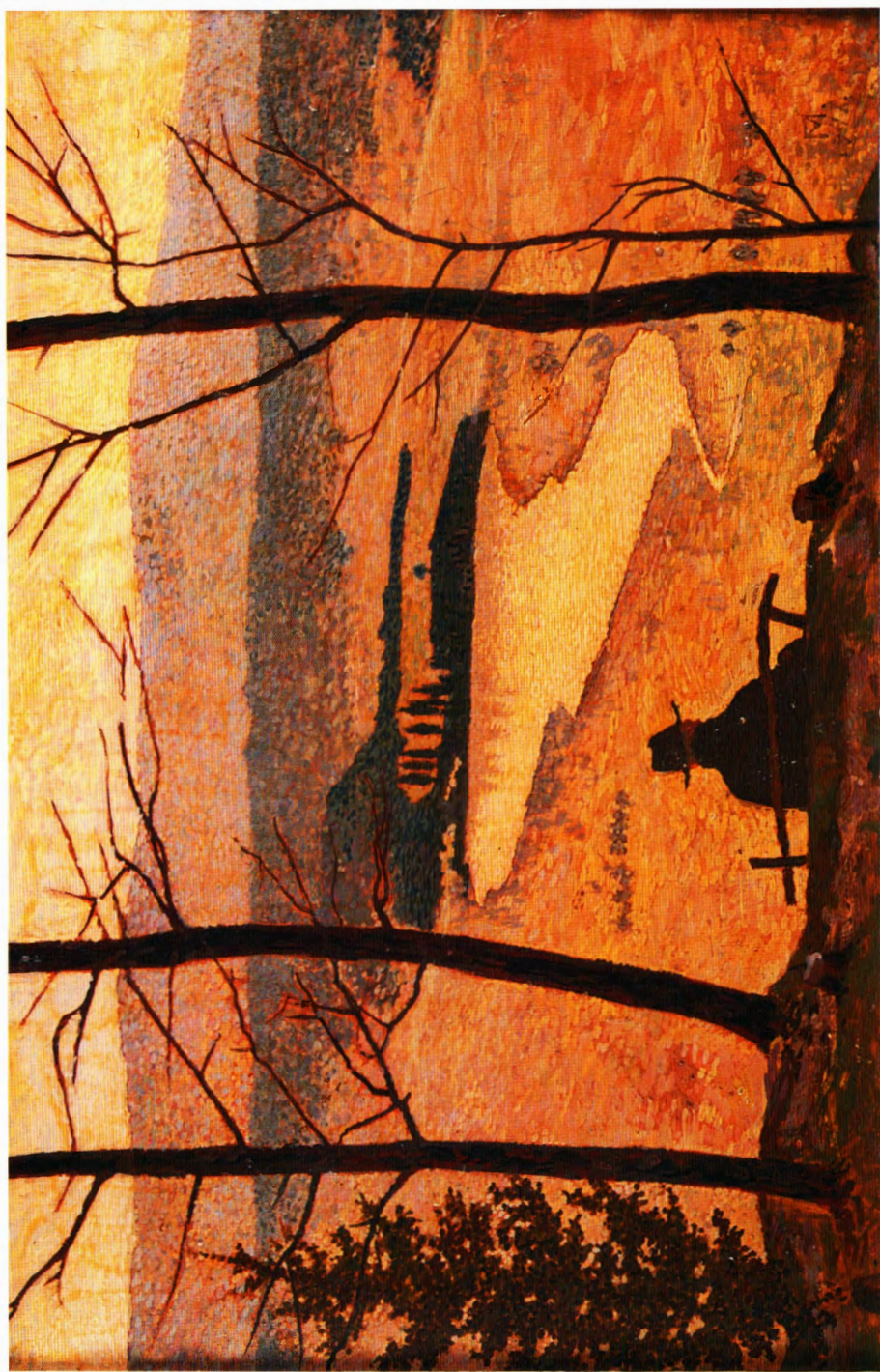
4. Натюрморт — олія, 1946, 81×64 см.
Кол. Л. і Л. Стадниченко.

Still life — oil, 1946, 81×64 cms.
Coll. L. and L. Stadnychenko.

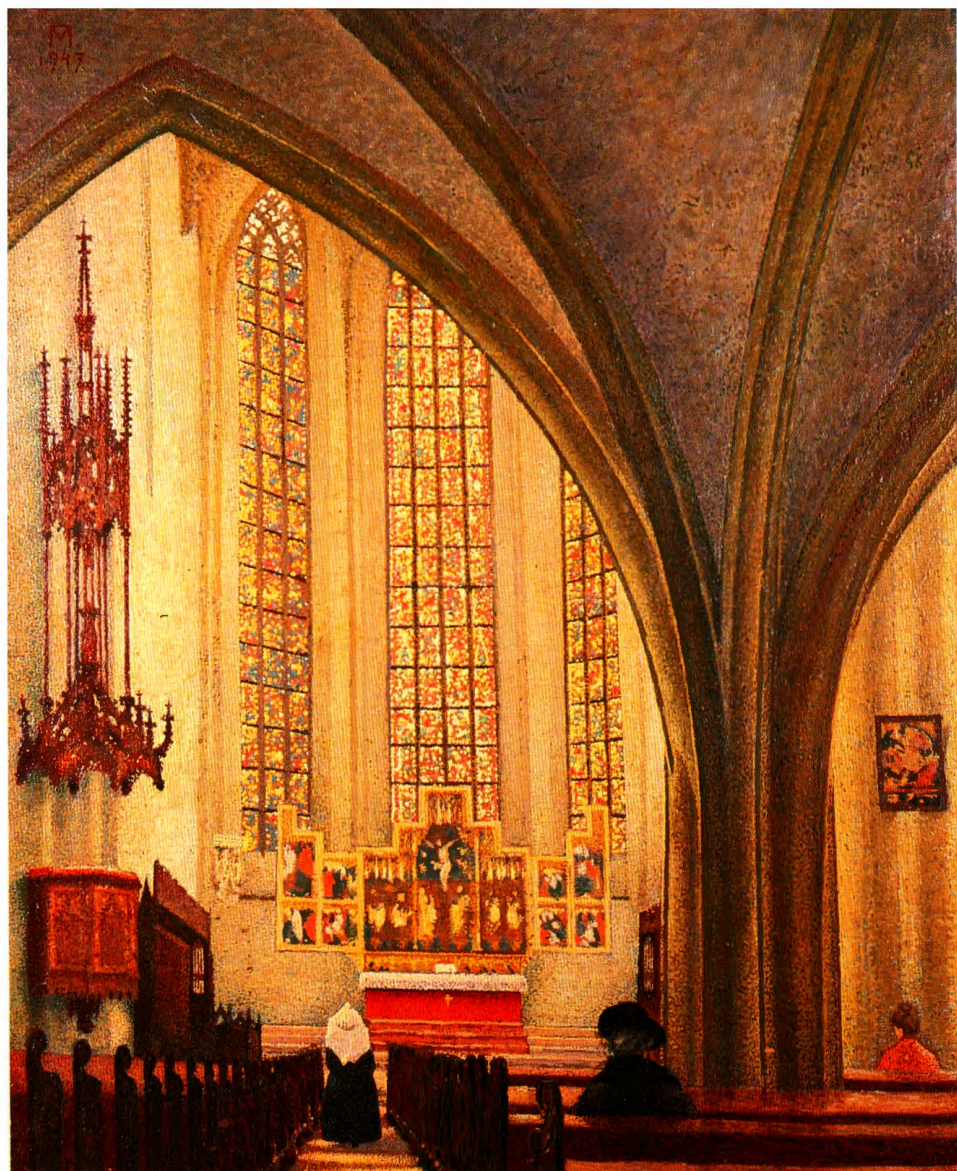
5. Вечірній настрій — олія, 1947, 26×43 см.
Кол. п. Олени Кульчицької.

Evening mood — oil, 1947, 26×43 cms.
Coll. Mrs. O. Kulczycka.

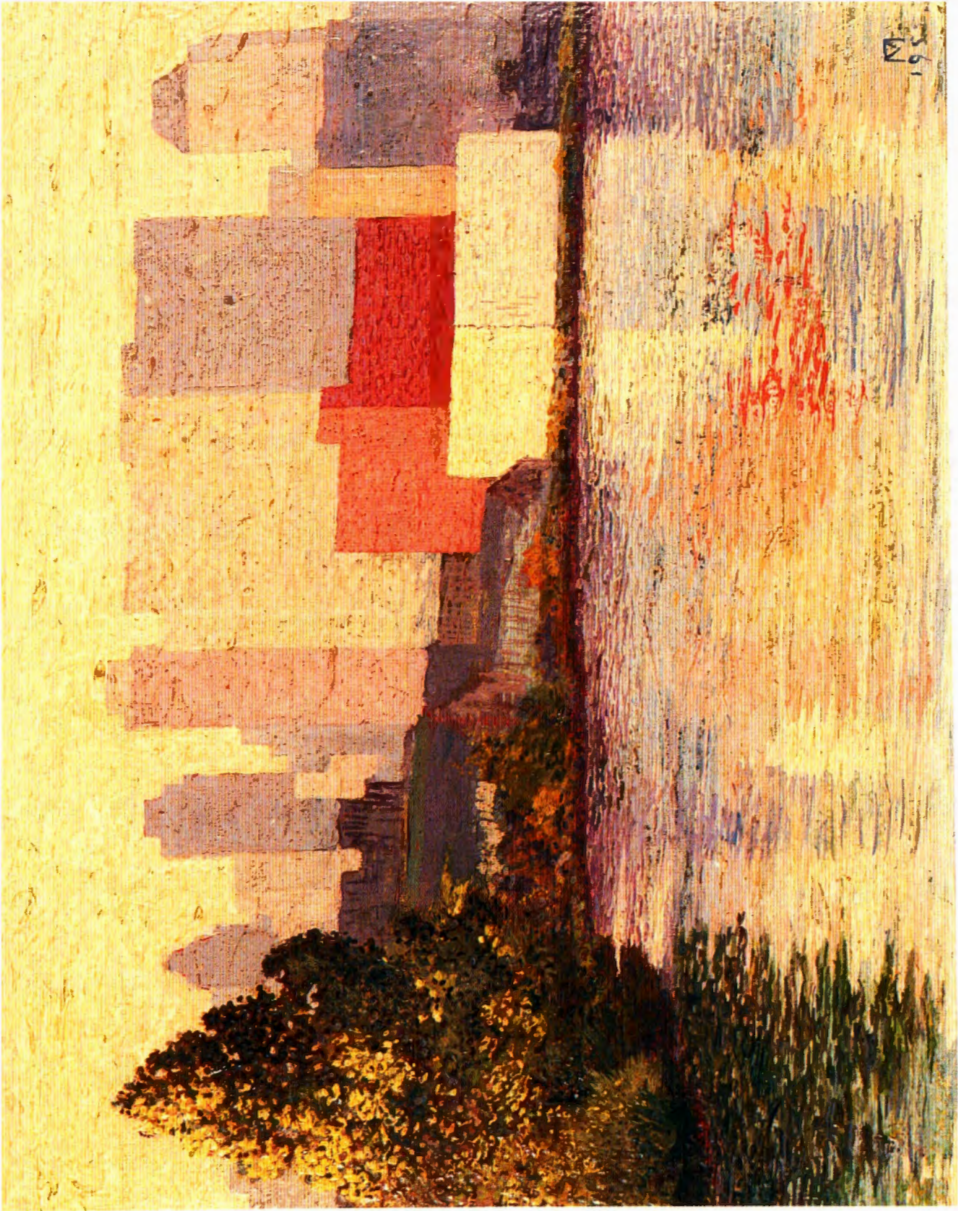
6. Нутро церкви в Ротенбурзі н/Т. — олія, 1947, 81×67 см.
Кол. М. та І. Коць.

Interior of gothic church in Rotenburg o/T. — oil, 1947, 81×67 cms.
Coll. M. and I. Kots.

7. Міський краєвид — олія, 1953, 28×35 см.
Кол. п. Ольги Гайдук.

Urban landscape — oil, 1953, 28×35 cms.
Coll. Mrs. Olha Hayduk.

8. Натюрморт — темпера, 1954, 76×97 см.
Кол. Український Католицький Університет, Рим.

Still life — tempera, 1954, 76×97 cms.
Coll. Ukrainian Catholic University, Rome.

9. Натюрморт — олія, 1955, 76×97 см.
Кол. Український Інститут, Нью Йорк.

Still life — oil, 1955, 76×97 cms.
Coll. Ukrainian Institute of America, New York.

10. Пивонії — олія, 1955, 81×64 см.
Кол. п. Олени Коровицької.

Peonies — oil, 1955, 81×61 cms.
Coll. Mrs. H. Korowysky.

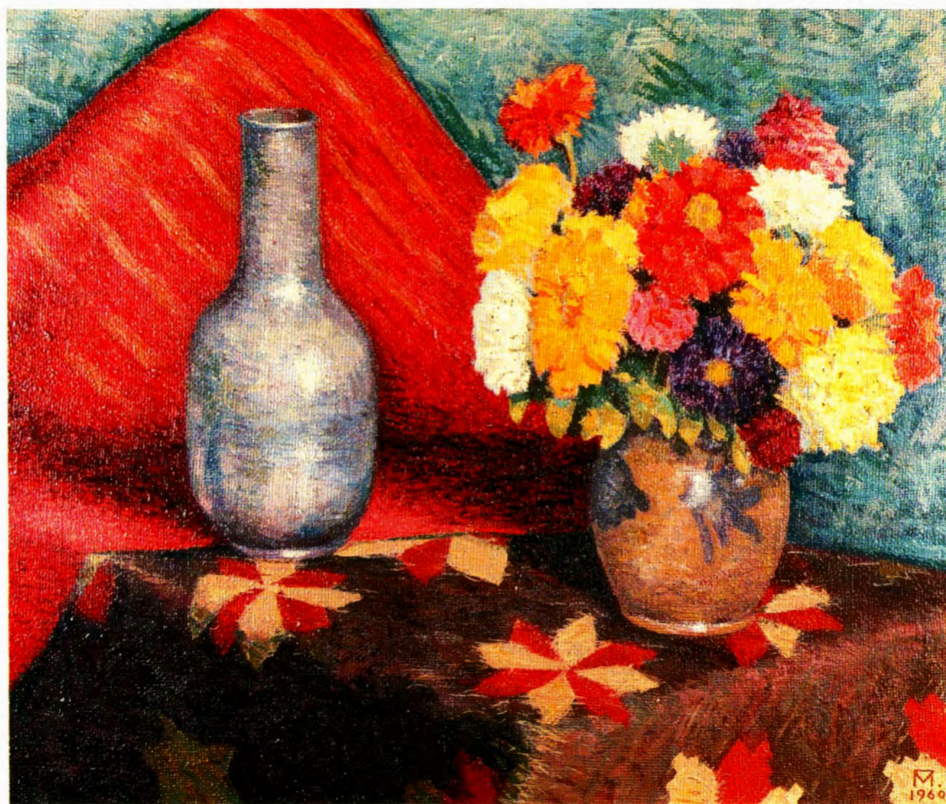
11. Біля вікна — олія, 1957, 92×64 см.
Кол. Художній Музей, Чернівці.

By the window — oil, 1957, 92×64 cms.
Coll. Art Museum, Chernivtsi.

13. Квіти — Натюрморт — олія, 1960, 61×74 см.
Кол. М. та І. Коць.

Flowers — oil, 1960, 61×74 cms.
Coll. M. and I. Kots.

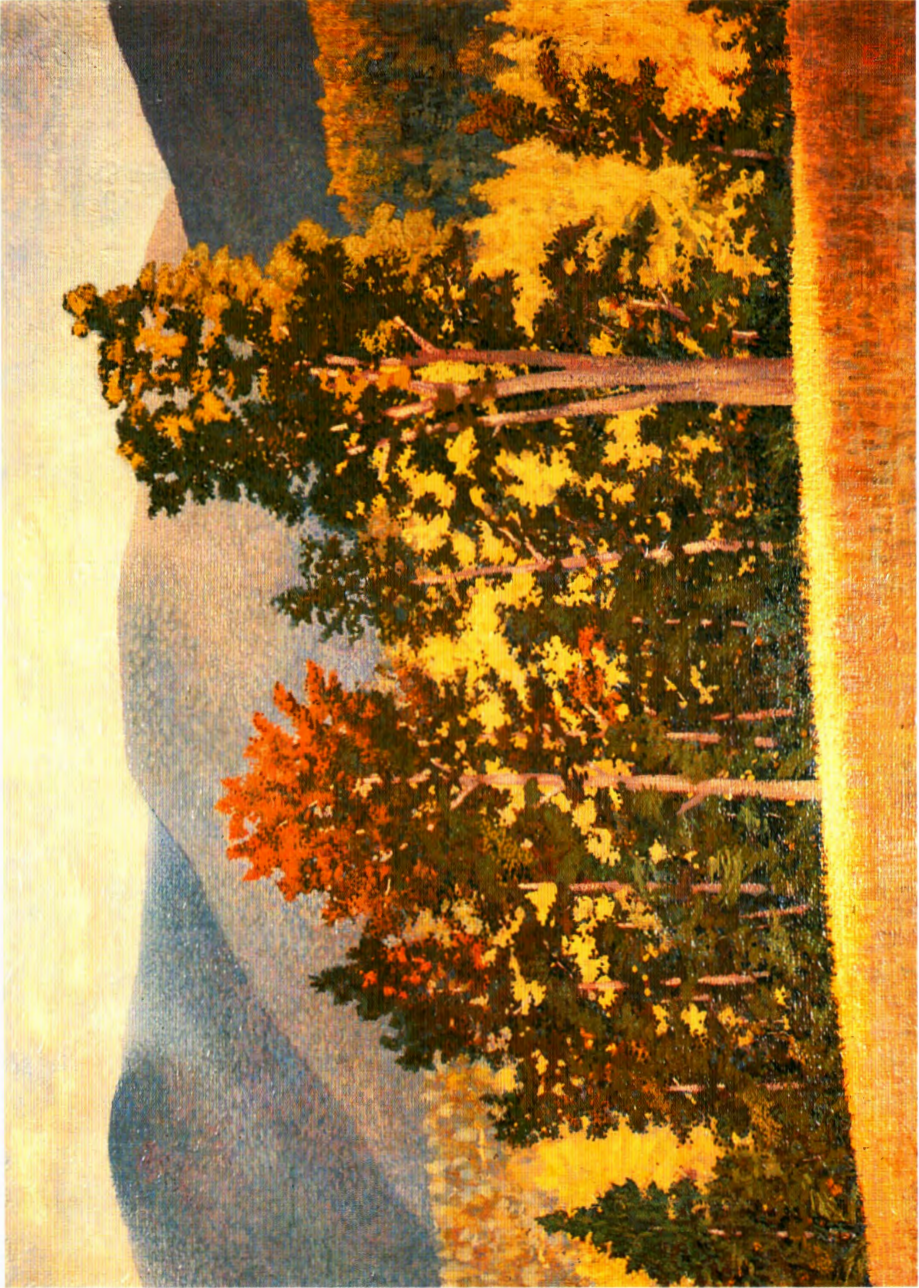

14. Гірський краєвид — олія, 1966, 66×91 см.

Кол. Українська Щадниця у Філадельфії.

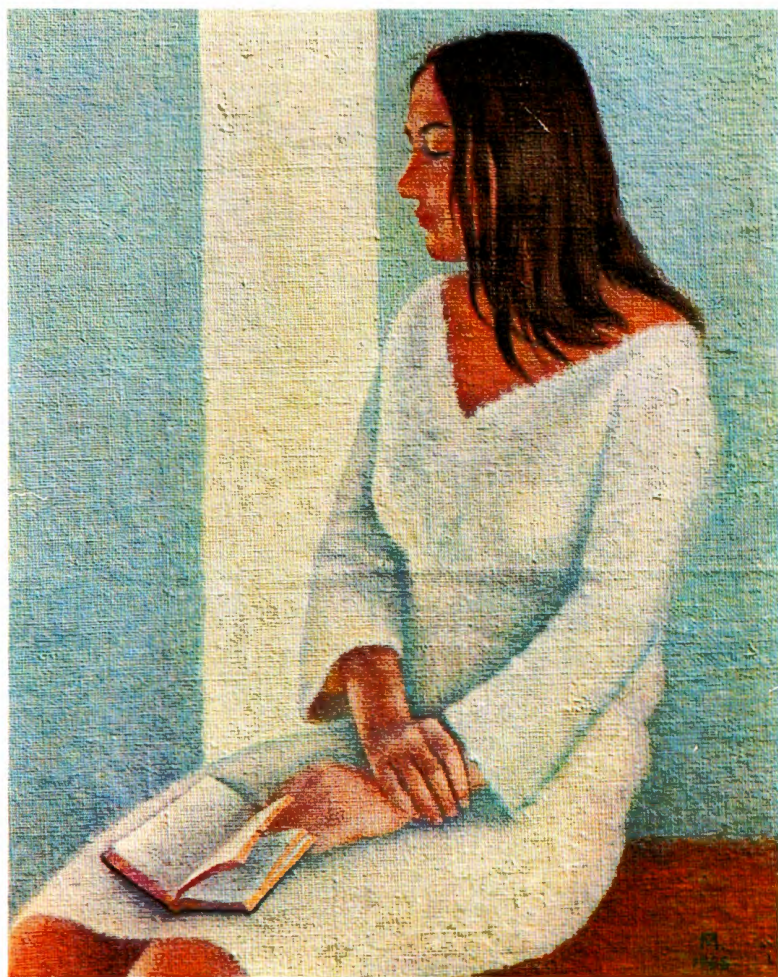
Mountain view — oil, 1966, 66×91 cms.

Coll. Ukrainian Savings and Loan Association, Philadelphia.

15. Дівчина з книжкою — олія, 1968, 81×64 см.
Кол. М. та І. Коць.

Girl with a book — oil, 1968, 81×64 cms.
Coll. M. and I. Kots.

**16. Портрет О. В. — олія, 1969, 71×56 см.
Кол. Е. Бегей.**

Portrait of O. W. — oil, 1969, 71×56 cms.
Coll. E. Begey.

17. Квіти — темпера, 1969, 64×54 см.
Кол. д-ра Л. та І. Кушнір.

Flowers — tempera, 1969, 64×54 cms.
Coll. Dr. L. and I. Kushnir.

18. Великдень — темпера, 1970, 75×60 см.
Кол. Невідома.

Easter — tempera, 75×60 cms.
Coll. Unknown.

19. Жоржини — олія, 1971, 41×51 см.
Кол. Невідома.

Dahlia — oil, 1971, 41×51 cms.
Coll. Unknown.

20. Жіноча постать — темпера, 1971, 60×31 см.
Кол. Національний Музей, Львів.

Woman figure — tempera, 1971, 60×31 cms.
Coll. National Museum, Lviv.

21. Мальви — олія, 1971, 41×31 см.
Кол. В. й О. Шиприкевич.

Hollyhock — oil, 1971, 41×31 cms.
Coll. V. and H. Shyprykevich.

22. Натюрморт — темпера, 1971, 51×62 см.
Кол. п. Марти Шиприкевич.

Still life — tempera, 1971, 51×62 cms.
Coll. Mrs. M. Shyrykevich.

23. Осінні квіти — темпера, 1972, 64×54 см.
Кол. Невідома.

Autumn flowers — tempera, 1972, 64×54 cms.
Coll. Unknown.

24. Кравєвид Філядельфії — олія, 1973, 30×54 см.
Кол. О. й Е. Зелінських.

Philadelphia cityscape — oil, 1973, 64×54 cms.
Coll. A. and E. Zelinsky.

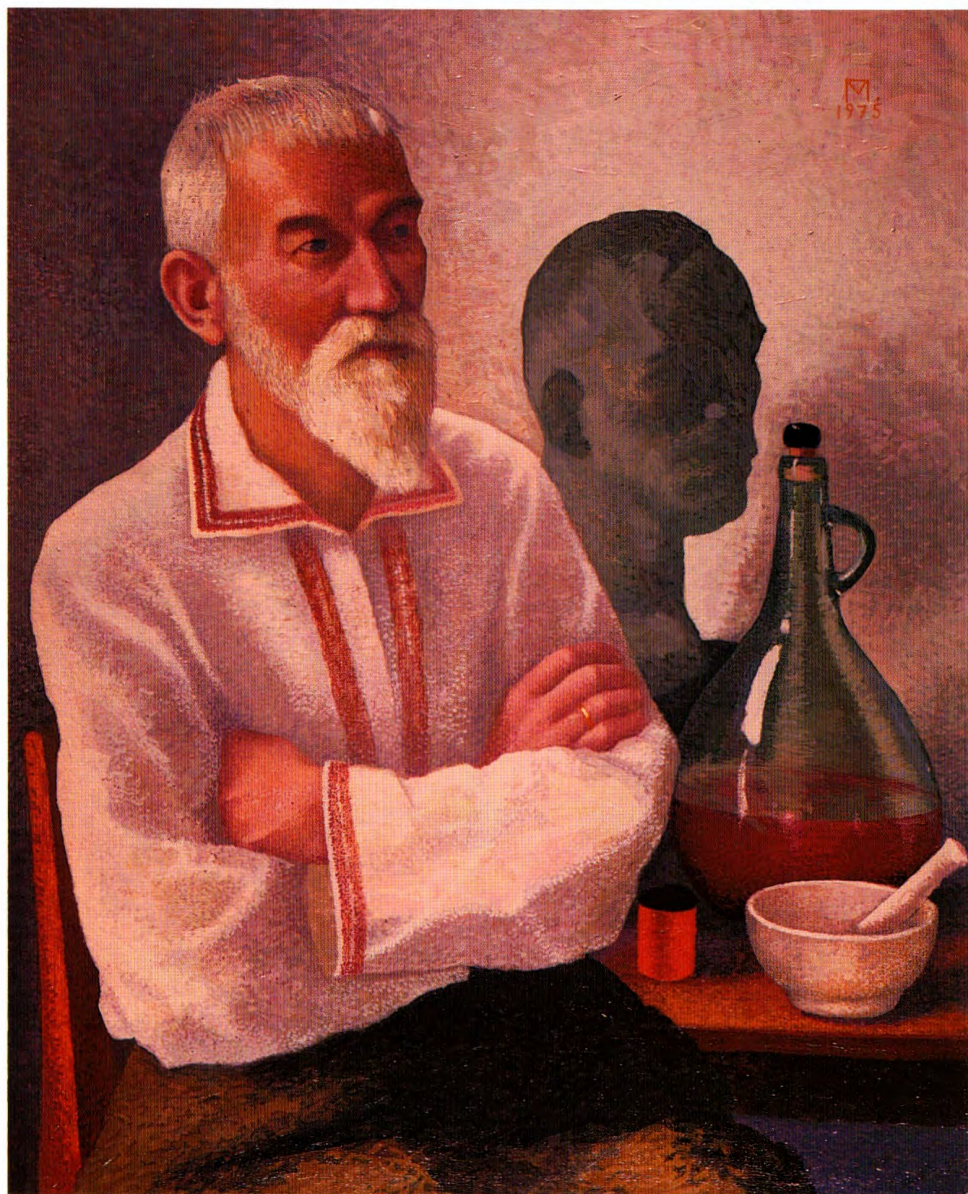
**25. Гірський краєвид (Лігайтон) — олія, 1973, 37×55 см.
Кол. М. і М. Феркуняк.**

Mountain view (Lehighton) — oil, 1973, 37×55 cms.
Coll. M. and M. Ferkuniak.

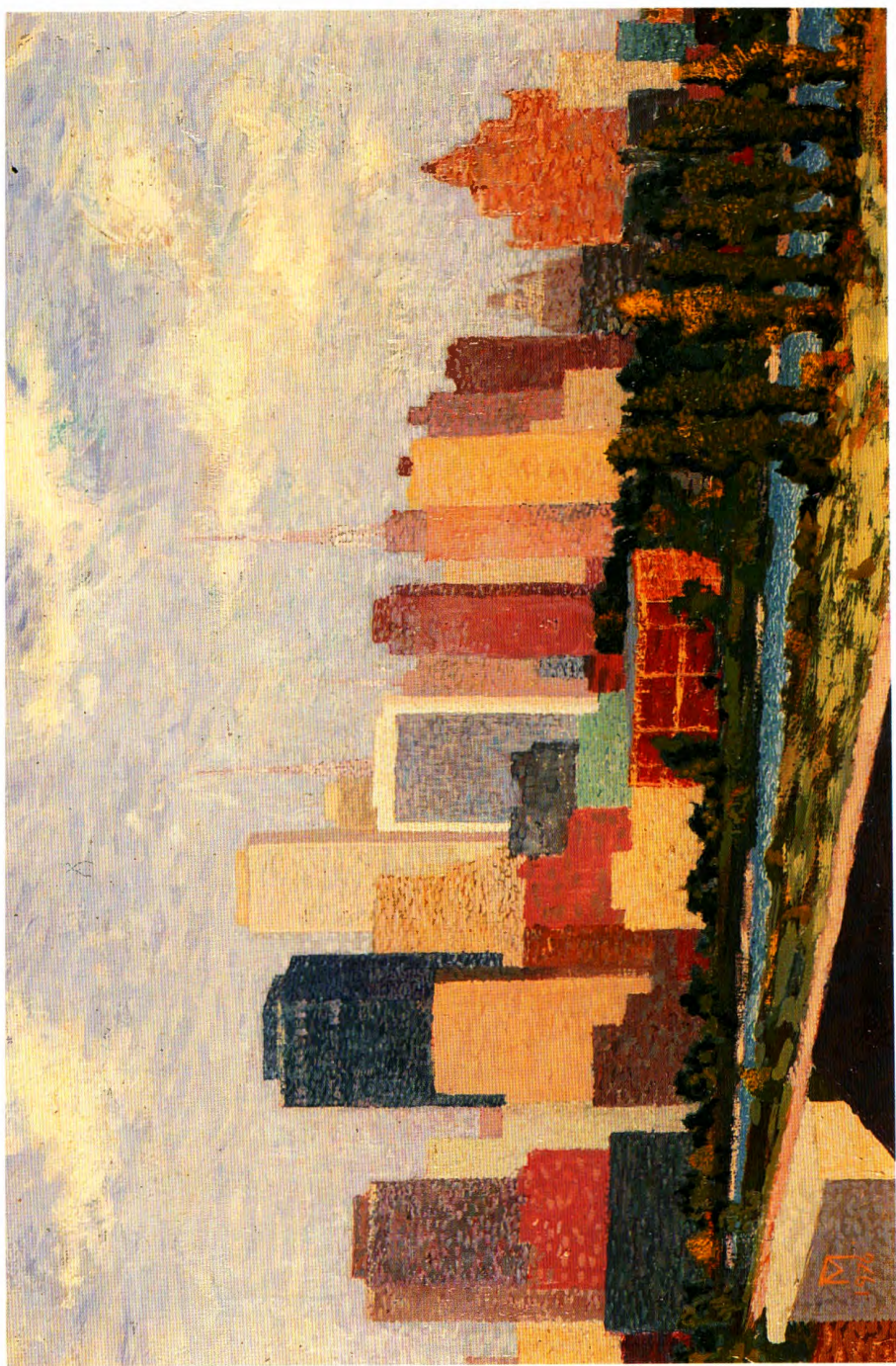
26. Портрет фармацевта К. — олія, 1975, 81×65 см.
Кол. Галерії Хр. Чорпіти.

Portrait of pharmacist K. — oil, 1975, 81×65 cms.
Coll. Christina Czorpita Gallery.

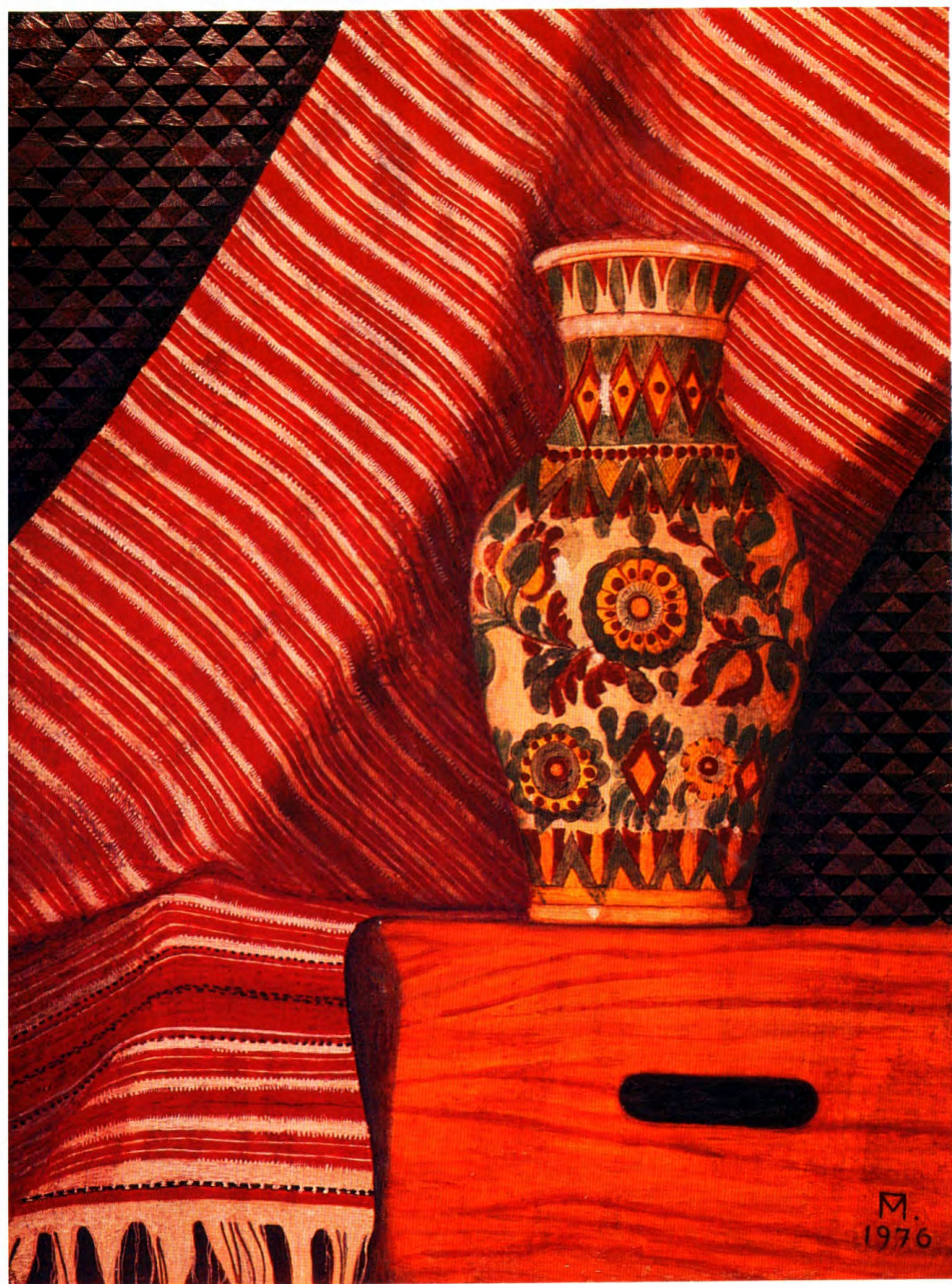
27. Філадельфія — олія, 1976, 41×61 см.
Кол. Невідома.

Philadelphia — oil 1976, 41×61 cms.
Coll. Unknown.

28. Гуцульський дзбанок — темпера, 1976, 80×60 см.
Кол. Український Освітньо-Культурний Центр, Філадельфія.

Hutsulian jug — tempera, 1976, 80×60 cms.
Coll. Ukrainian Educational and Cultural Center, Philadelphia.

29. Тополі — олія, 1976, 61×91 см.
Кол. д-р Л. та І. Кушнір.

Poplars — oil, 1976, 61×91 cms.
Coll. Dr. L. and I. Kushnir.

30. Соняшник — олія, 1977, 74×56 см.
Кол. Невідома.

Sunflower — oil, 1977, 74×58 cms.
Coll. Unknown.

31. Натюрморт — темпера, 1977, 64×76 см.
Кол. Т. Гриців.

Still life — tempera, 1977, 64×76 cms.
Coll. T. Hryciw.

32. Весна — олія, 1977, 64×62 см.
Кол. Невідома.

Spring, oil, 1977, 64×62 cms.
Coll. Unknown.

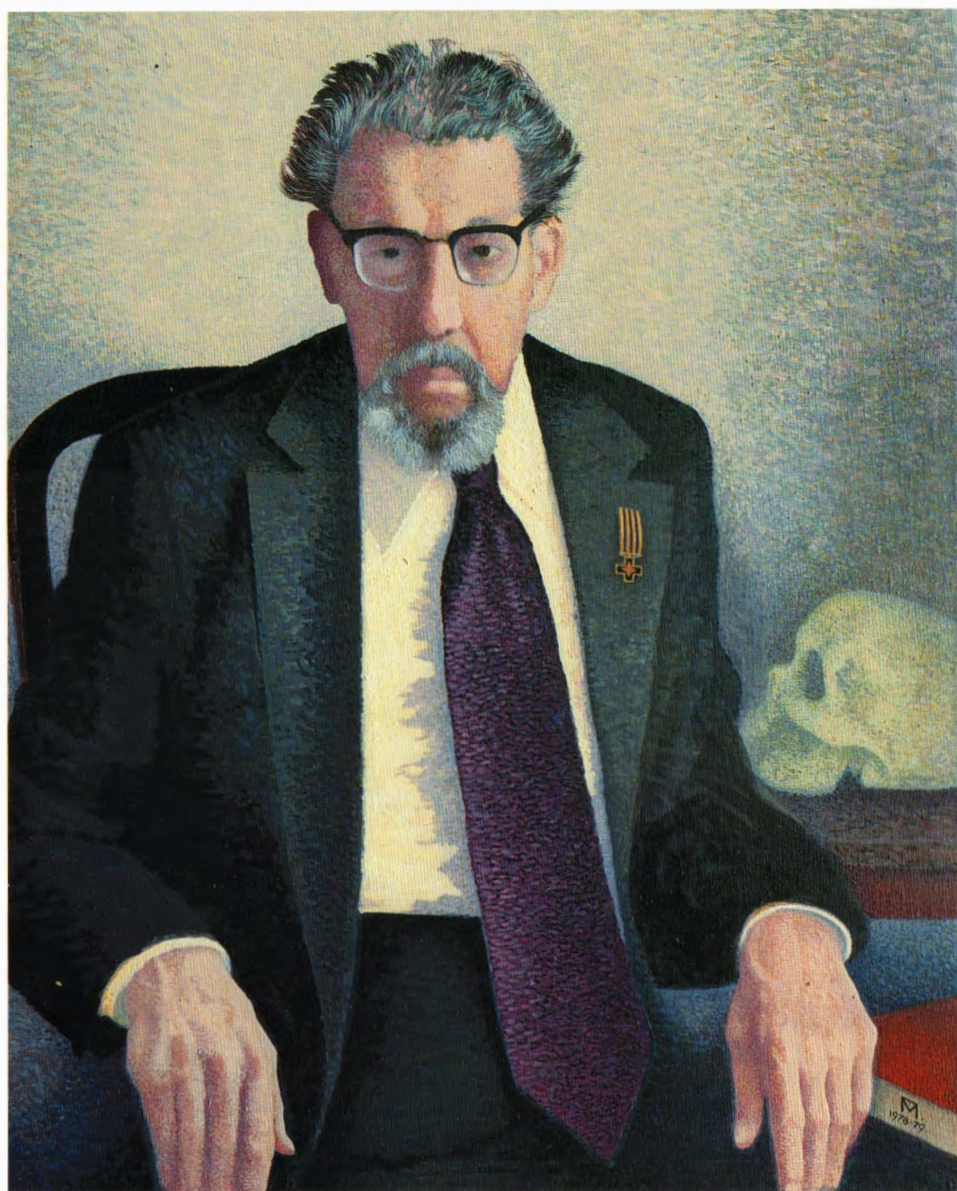
33. Цвіте сад коло Собору — олія, 1978, 45×56 см.
Кол. Д-р М. Стефанишин.

Blooming garden by Cathedral — oil, 1980, 45×56 cms.
Coll. Dr M. Stefanyshyn.

34. Скульптор В. Сімянцев — олія, 1978-79, 81×66 см.
Кол. Музей Українського Мистецтва, Київ.

Sculptor V. Simiancev — oil, 1978-79, 81×66 cms.
Coll. Museum of Ukrainian Art, Kyiv.

35. Квітучі яблуні — олія, 1979, 45×56 см.
Кол. Невідома.

Blooming apple trees — oil, 1979, 45×56 cms.
Coll. Unknown.

36. Лопухи — олія, 1980, 45×61 см.
Кол. Б. Макаренко.

Burdock — oil, 1980, 45×61 cms.
Coll. B. Makarenko.

38. Весняний краєвид — олія, 1987, 41×51 см.
Кол. О. й І. Михалюк.

Spring landscape — oil, 1987, 41×51 cms.
Coll. O. and I. Mychaluk.

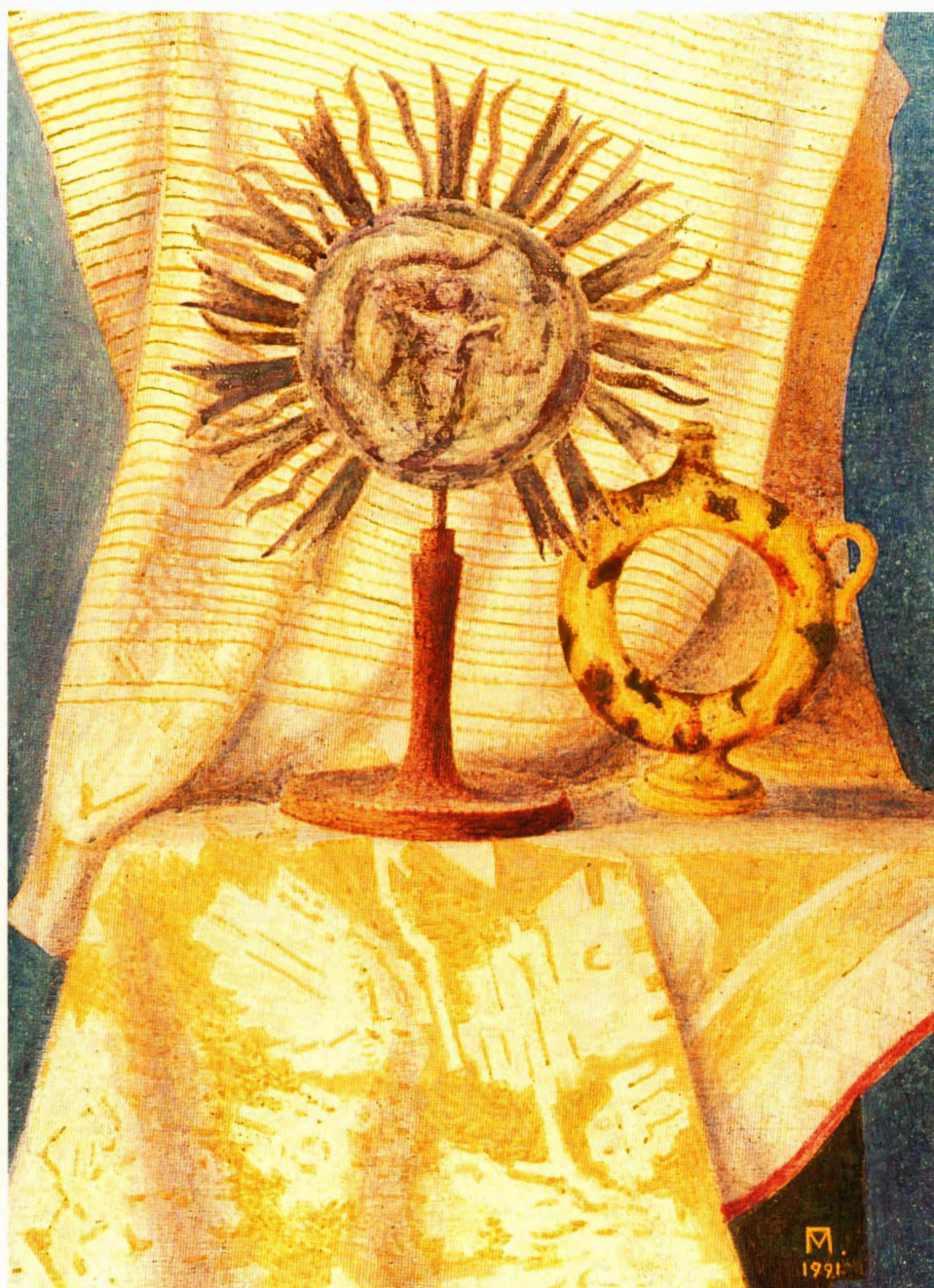
39. Нагадай бандуро співами . . . — олія, 1989, 81×65 см.
Кол. М. та І. Коць.

Bandura — oil, 1989, 81×65 cms.
Coll. M. and I. Kots.

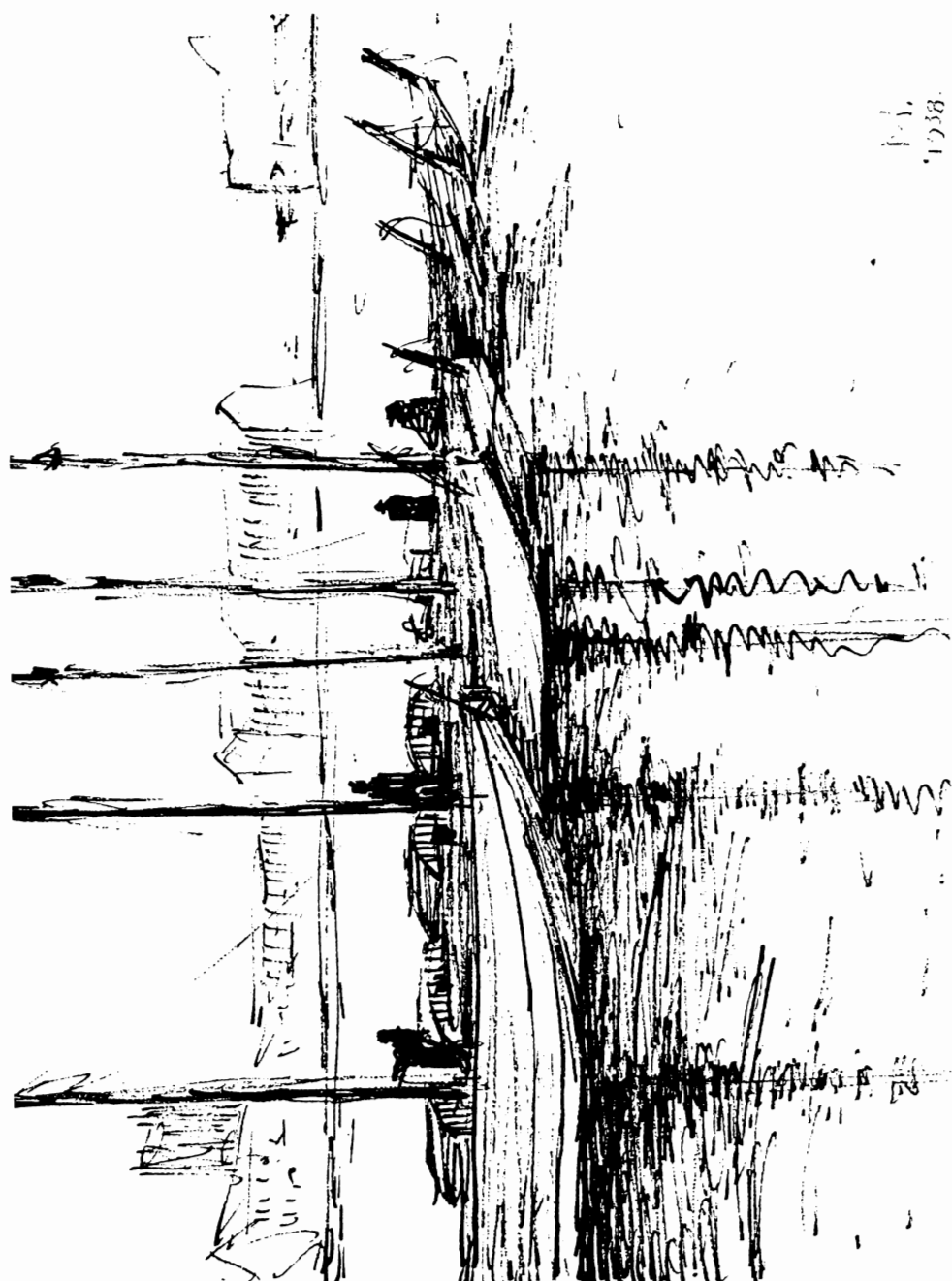

40. Гуцульська патериця й буковинський рушник — темпера, 1991, 81×56.
Кол. Національний Музей, Львів.

Hutsulian ripidia and jug — tempera, 1991, 81×56 cms.
Coll. National Museum, Lviv.

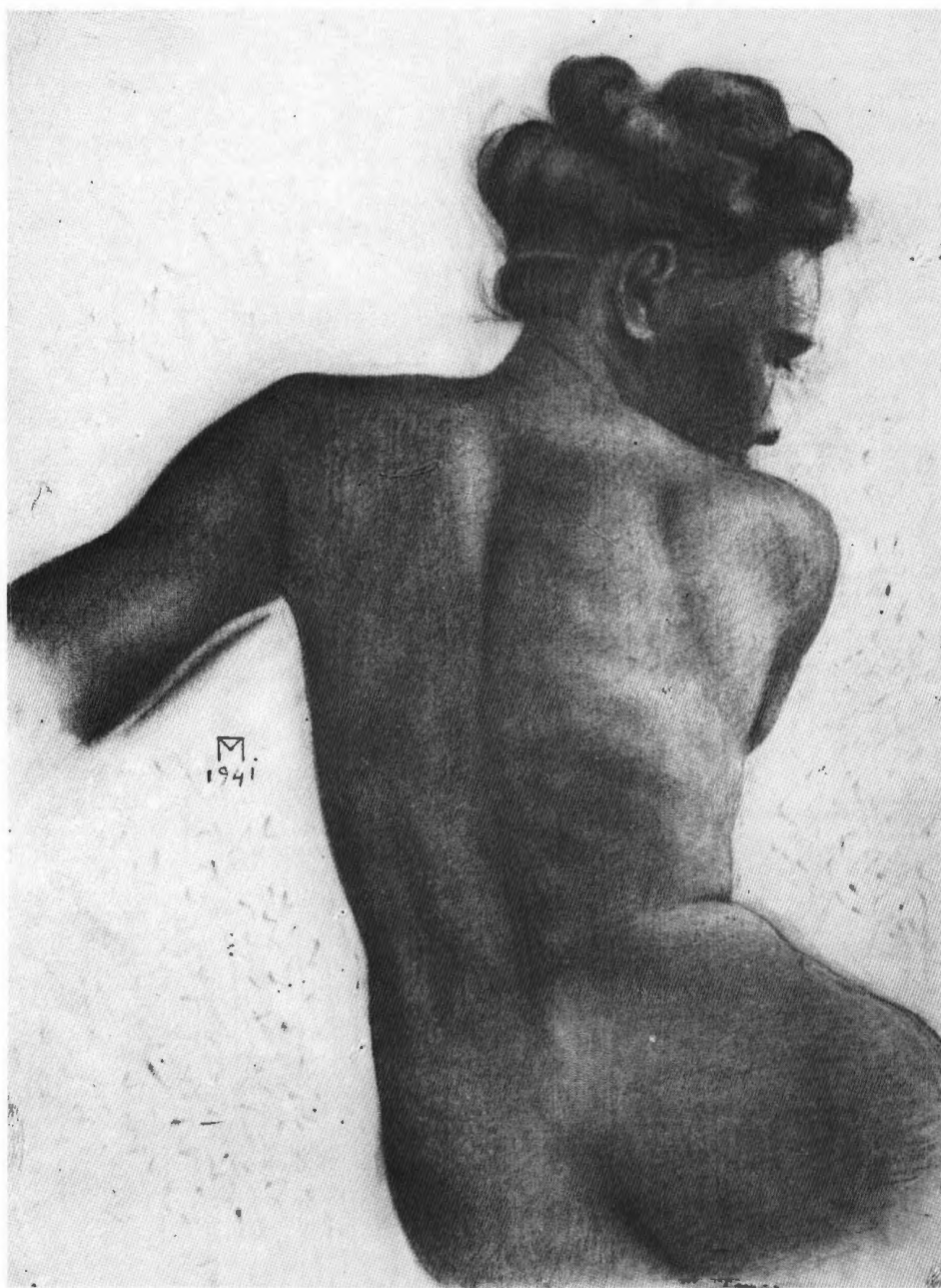

РИСУНКИ Й РІЗНЕ
DRAWINGS AND MISCELLANY

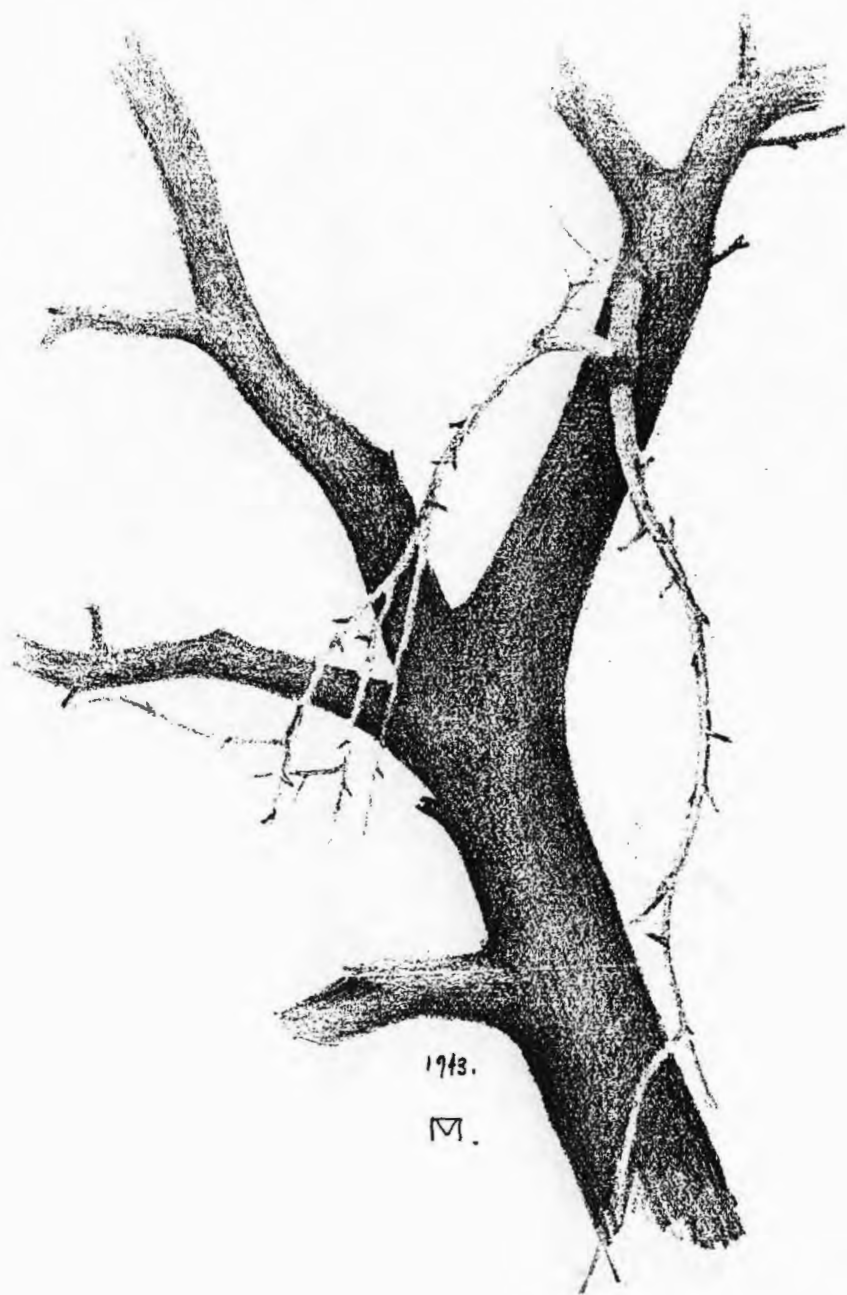

1938.

Тыш — Ink.

Сангіна — Sanguine.

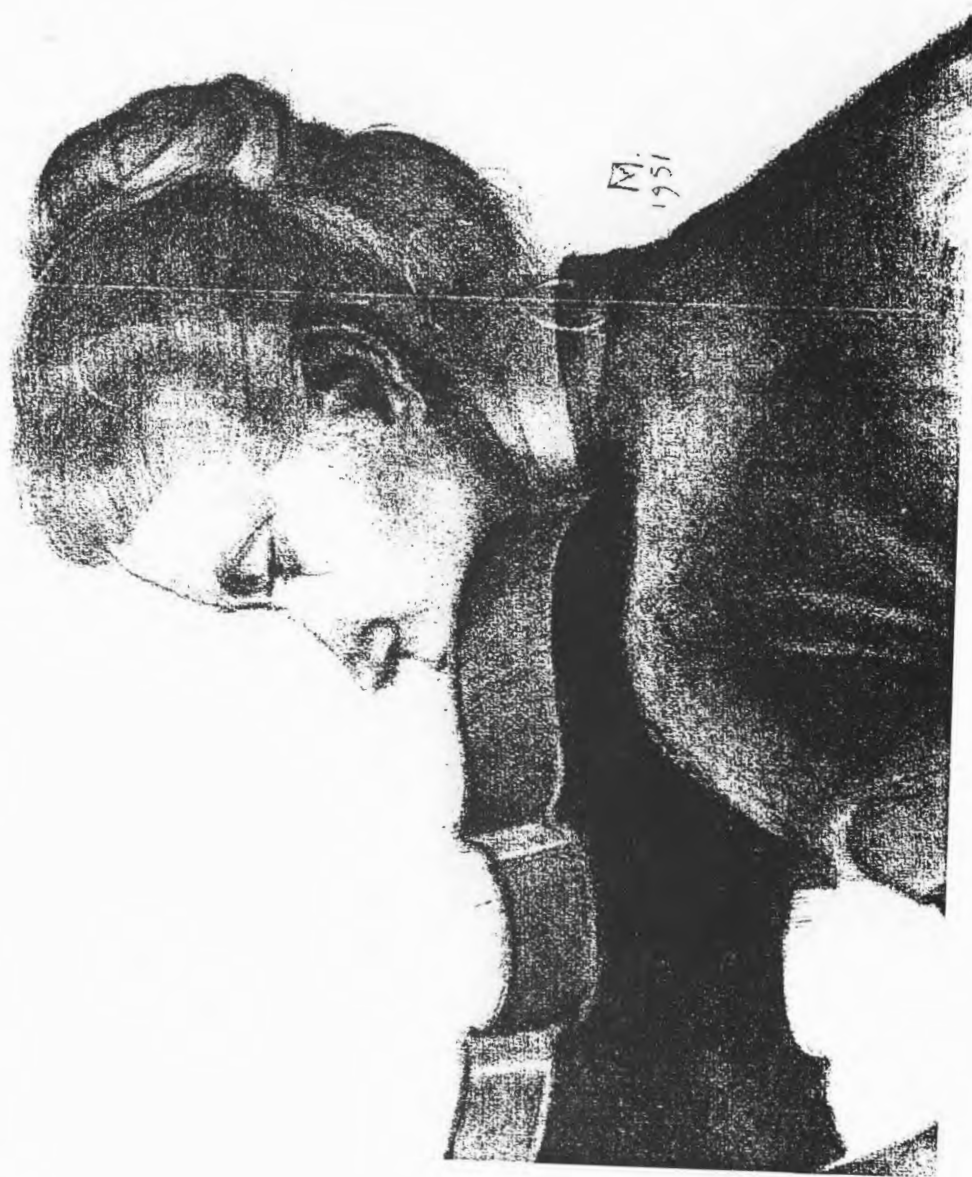
1943.

M.

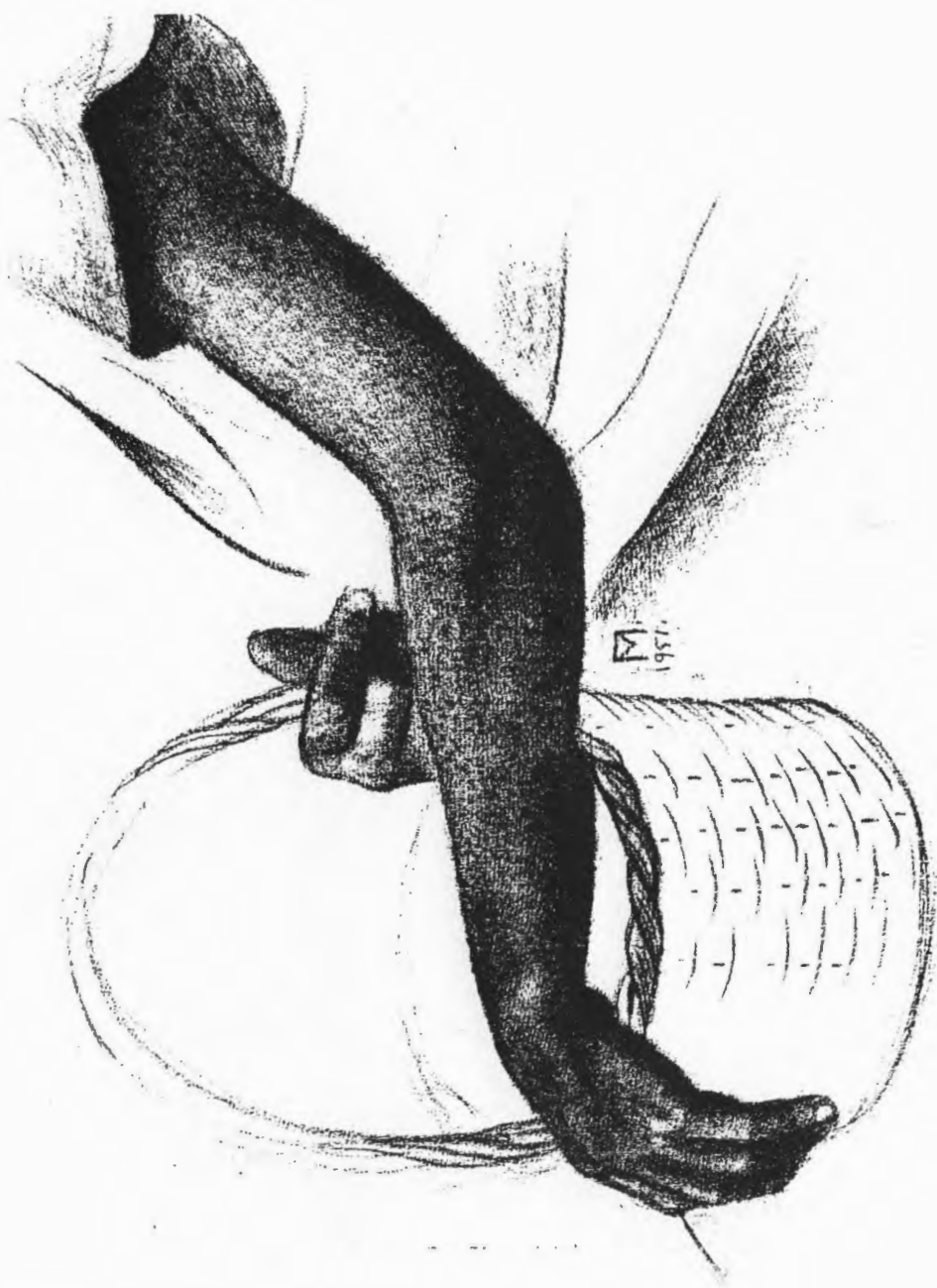
Олівець — Pencil.

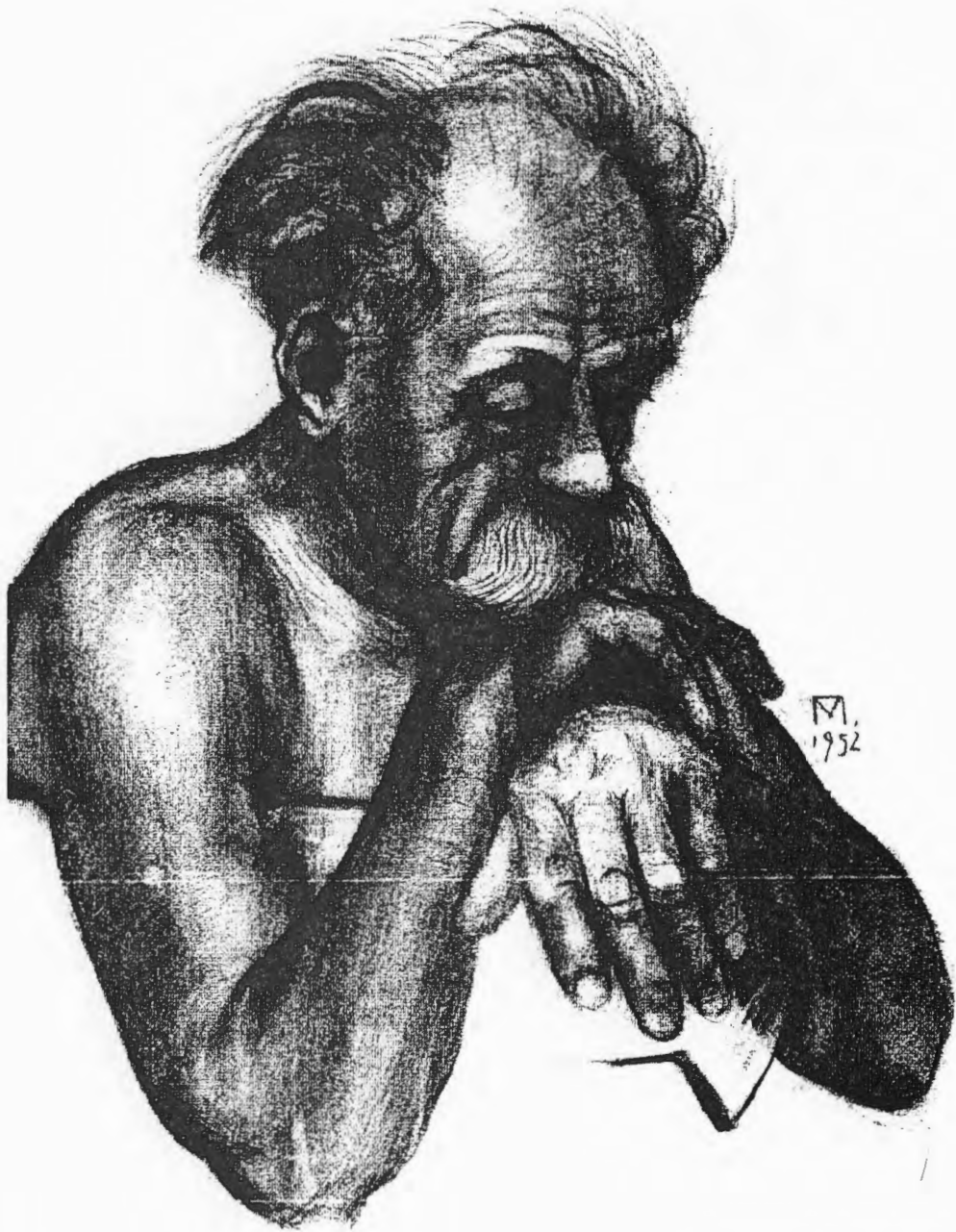
Сангіна — Sanguine.

Сангѣна — Sanguine.

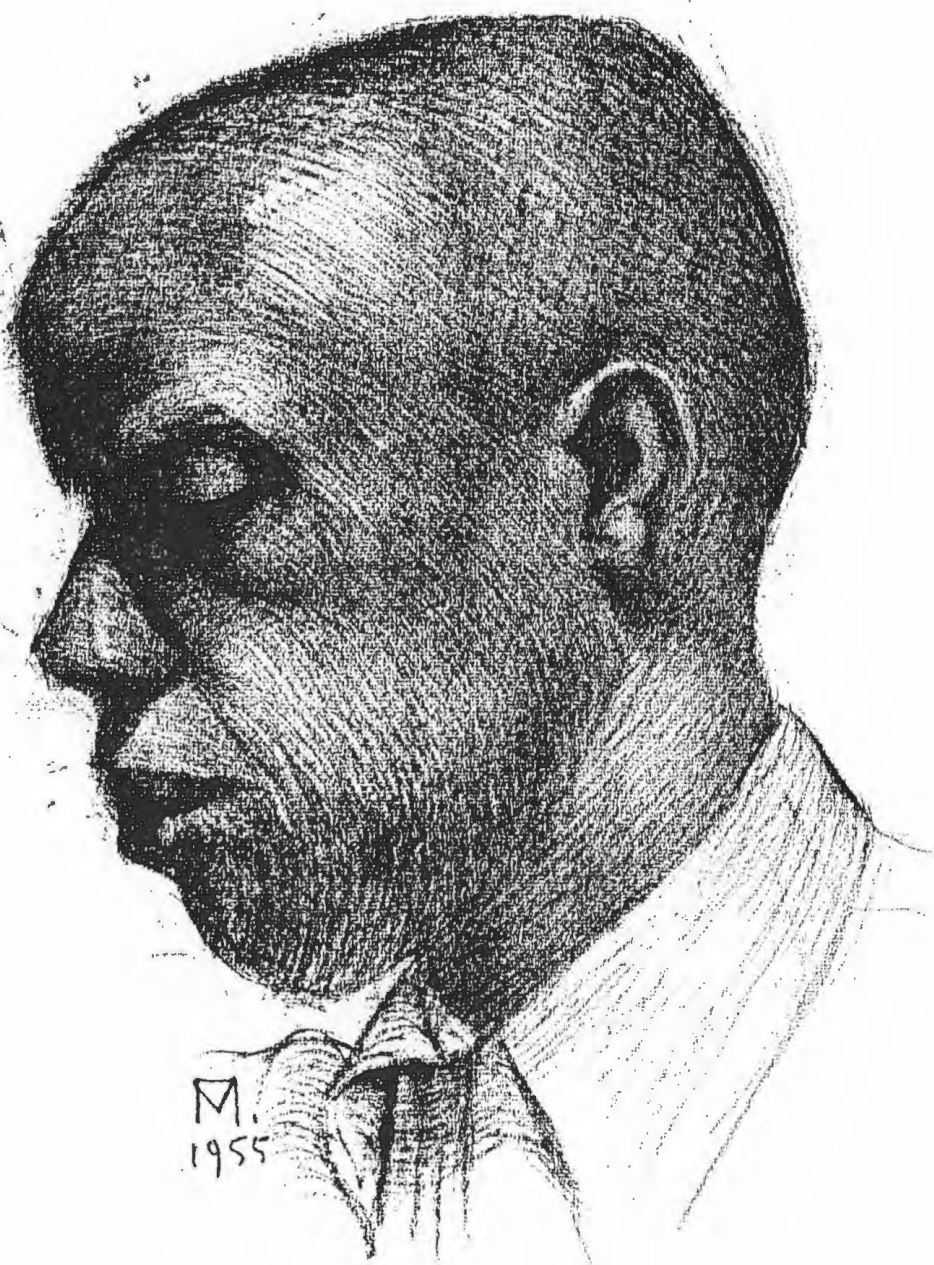
Сангіна — Sanguine.

Сангіна — Sanguine.

Сангіна — Sanguine.

Сангіна — Sanguine.

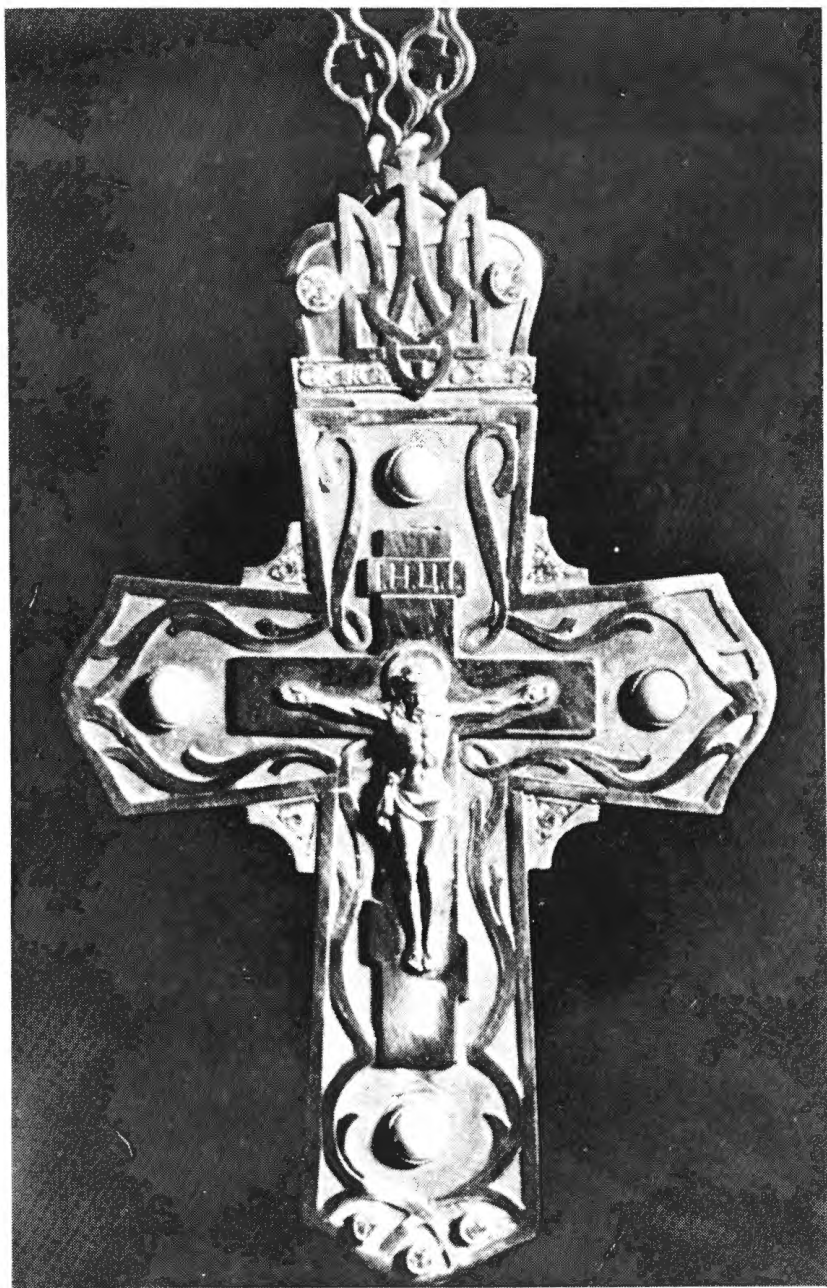

Санѣна — Sanguine.

M.
1959

Сангіна — Sanguine.

Архиерейський хрест, — срібло, золото, самоцвіти.

Bishop's Cross — silver, gold, gems.

Архиєрейська панагія — срібло, золото, самоцвіти. Bishop's Panaghia — silver, gold, gems.

Хрест на могилі В. Розумова —
червоनावий граніт. Проект П. Мегика.

Cross on the grave of W. Razumiv.
Reddish granite.

Петро Мегик: Церква на козацьких могилах
під Берестечком — олія.

Petro Mehyk: Memorial chrch
at Berestechko — oil.

Засідання редакційної Колегії „Книги Творчості Українських Мистців поза Батьківщиною“ в конференційній залі Української Мистецької Студії в Філадельфії в 1977 році. Зліва: Володимир Шиприкевич, Василь Дорошенко, Дзвінка Барабах, Діонізій Шолдра і головний редактор Петро Мегик.

Meeting of the Editorial Board of the “Ukrainian Art in Diaspora” book in the Conference Room of the Ukrainian Art Studio in Philadelphia in 1977. From left: Vladimir Shyprykevich, Wasyl Doroshenko, Dzwinka Barabach, Dionizy Sholdra and chief editor Petro Mehyk.

П Е Т Р О М Е Г И К

КОРОТКІ БІОГРАФІЧНІ ДАНІ

Петро Мегик народився 24 червня 1899 року в селі Бочківці на Буковині в селянській родині. Початкову освіту здобув в рідному селі. Середню освіту почав у місті Сороки, закінчив у Кам'янці Подільському. Свідectво зрілості отримав у травні 1920 року. Літом 1920 року опинився в Польщі. В грудні того ж року здав вступні іспити до Академії Мистецтв у Варшаві і став її студентом. 1925 року закінчив студії малярства і дістав диплом вчителя рисунків. У роках 1923 до 1939 працював рисівником в Інституті Гістології й Ембріології медичного факультету Варшавського Університету. Рівночасно студіював в Академії Мистецтв стінопис і техніку темпер.

В 1927 році об'єднав студентів-українців мистецьких шкіл Варшави в мистецький Гурток „Спокій“ і веде його, головуючи в ньому, до 1939 року, до упадку Польщі. Дня 9. VIII. 1928 року одружився з п. Дарією Майковською. Від 1928 до 1935 року працював учителем рисунку й креслення в промислових школах Варшави. В роках 1935-39 був членом програмової комісії для промислових шкіл Міністерства Освіти Польщі та візитатором промислових шкіл. В роках 1939 до 1944, в часі окупації Польщі військами III Райху, вчителював у промислових школах. 1944 року примусово вивезений до Німеччини і був призначений до праці у фабриці в місті Ротенбург н/Т. до кінця війни в 1945 році.

В роках 1945-49 жив, як виселенець, в Німеччині — малював, брав участь у виставках та співробітничав у видаваному там же періодику „Українське Мистецтво“.

В 1949 році Мегик емігрував до ЗСА й оселився у Філядельфії. Тут організує в 1951 році першу виставку українських мистців. В 1952 році став головою ново-організованого Відділу Об'єднання Мистців Українців в Америці й головує в ньому й досі.

В 1952 році з мистцем Петром Андрусевим відкрили Українську Мистецьку Студію у Філядельфії, де під проводом П. Мегика місцеві мистці-українці вчили студентів засад мистецтва. В 1961 році з переходом Студії до власного дому, там створився мистецький осередок, головою якого, як і Студії, до її закриття в 1984 році, був П. Мегик. З місяця травня 1963 року Мегик започаткував видавання періодика „Нотатки з Мистецтва“, редагування й видавання його він довів до 30-го числа в 1990 році.

Петро Мегик є дійсним членом НТШ та членом-кореспондентом УВАН в Нью Йорку та почесним членом Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук.

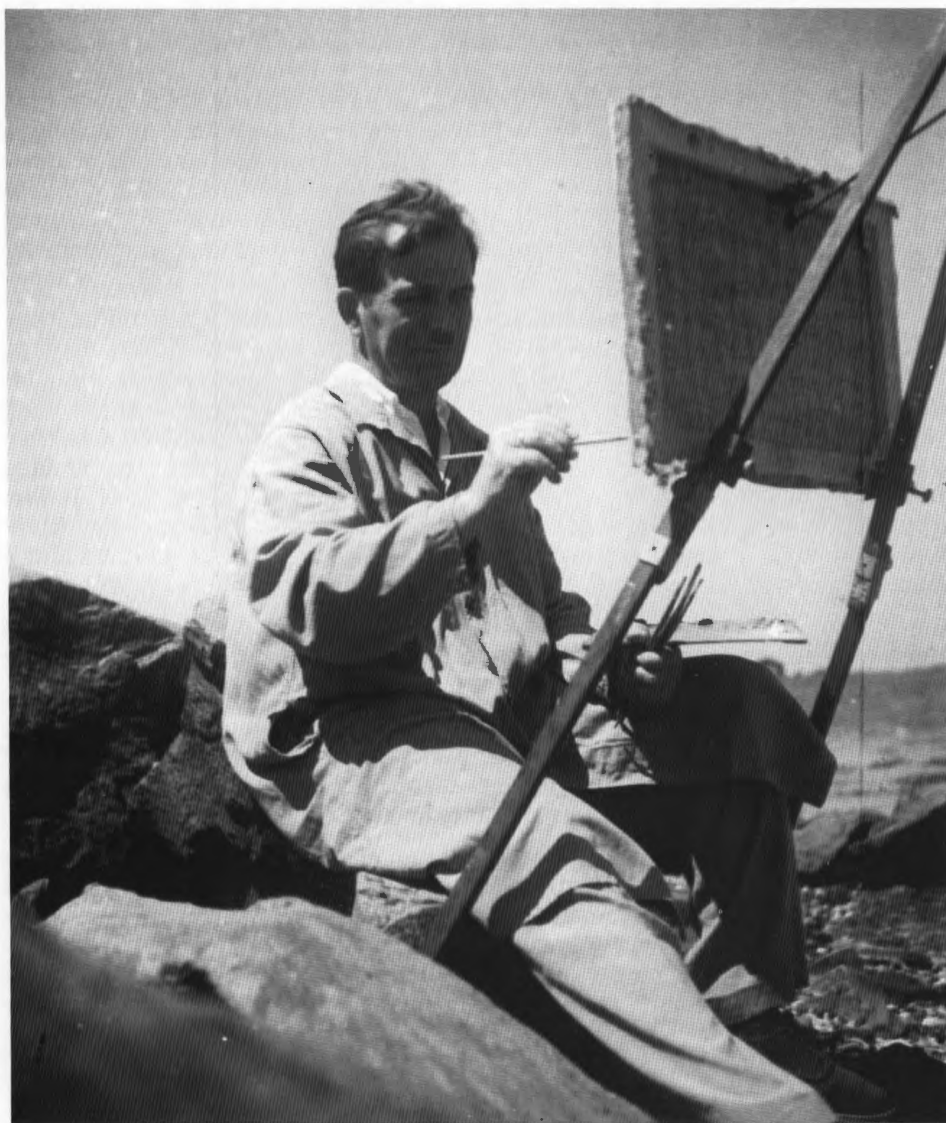

Петро Мегик з дружиною Дарією в шістдесятих роках у Філядельфії.

Petro Mehyk with his wife Daria in the sixties in Philadelphia.

В 1971 році Мегик задумав видати книгу про діяльність українців мистців на еміграції, почав збирати матеріяли для цього видання й шукати співробітників. Книга появилася в 1981 році під назвою: „Книга Творчости Українських Мистців поза Батьківщиною“.

В 1987 році (23. III. 1987) померла дружина мистця, пані Дарія. Довгожданна можливість показати свої твори на батьківщині сталася в 1991 році ретроспективною виставкою своїх праць у Львові, Чернівцях та Києві.

Петро Мегик малює.

Petro Mehyk paints.

Петро Мегик 1920 року у Варшаві.

Petro Mehyk in 1920 in Warsaw.

Українська Мистецька Студія у Філадельфії. Сидять (зліва): Євгенія Лукавська, Петро Мегик, Дзвінка Барабах, Олександра Сімянцева. Стоять: Олександр Зелінський, Василь Дорошенко, Петро Капшученко, Валентин Сімянцев.

Ukrainian Art Studio in Philadelphia. 1st row, from left: Eugenie Lukawsky, Petro Mehyk, Dzwinka Barabach, Alexandra Simiancev. 2nd row: Alexander Zelinsky, Wasyl Doroshenko, Petro Kapschutschenko, Valentine Simiancev.

Виставка Петра Мегика у Філадельфії 1979 року. 1-ий ряд зліва: Ванда Рожок, Петро Андрусів, Петро Мегик, Євгенія Лукавська, Віктор Корсун. 2-ий ряд: Стефан Рожок, Софія Лада, Людмила Морозова, Михайло Дмитренко, Дзвіка Барабах, Петро Капшученко, Валентин Сімянцев.

At the exhibition of Petro Mehyk on his 80th Anniversary. 1st row, from left: Wanda Rozok, Petro Andrusiw, Petro Mehyk, Eugenia Lukawsky, Victor Korsun. 2nd row: Stefan Rozok, Sophia Lada, Ludmyla Morozowa, Michael Dmytrenko, Dzwinka Barabach, Petro Kapschutschenko, Valentine Simiancev.

На виставці П. Мегика в Нью Йорку, грудень 1979 року: Петро Мегик, Петро Холодний, мол., Петро Андрусів.

At the P. Mehyk exhibit in New York, December 1979. Petro Mehyk, Petro Cholodnyj jr., Petro Andrusiv.

ПЕТРО МЕГИК В УКРАЇНІ

В 1991 році збулася довголітня мрія Петра Мегики, відвідати рідний край, що його він залишив ще 20-літнім юнаком. Ціле своє життя він старався не поривати зв'язок з Україною, посилаючи туди видавані ним „Нотатки з Мистецтва“. І хоч більшість висланого матеріялу опинялася в спецфондах, але деякі інформації з поміщуваного в журналах таки просочувалися до зацікавлених мистецтвом та культурою осіб в Україні. Тож коли „гласність“ відкрила двері для взаїмних контактів краю з діаспорою, Петро Мегик почав діставати листи, з проханням присилати „Нотатки з Мистецтва“, а опісля й відвідувачів з краю. Ці зв'язки з часом затіснилися і Мегик почав діставати запрошення від музеїв Києва, Львова та Черновець показати в них його мистецький дорібок.

Перешкодою тому були поважний вік мистця та грошові спроможності, далеко незадовільні. Тут прийшли з допомогою його приятелі, цінителі його творчості й видавничої діяльності та його колишні учні. Пані Марія Мурована, власниця подорожнього бюро запропонувала Мегикові безкоштовну подорож і побут в Україні та допомогу у влаштуванні виставок його праць в Музеях Львова, Києва та Черновець. Для зібрання з приватних колекцій образів мистця та приготування їхнього перевозу в Україну, приятелі та учні Мегики, яких трудно тут вичислити, створили „Діловий Комітет виставок Мегики в Україні“, який, зібравши відомі образи, виготовив каталог виставки та всі потрібні матеріяли. Декілька осіб з Ділового Комітету супроводили мистця в його подорожі.

І так спільним зусиллям української громади Петро Мегик мав нагоду показати на Батьківщині дорібок свого мистецького життя в Національному Музеї у Львові, в Художньому Музеї в Чернівцях в Музеї Українського Образотворчого Мистецтва в Києві в місяцях вересні та жовтні 1991 року. Як публіка в Україні прийняла його творчість нехай скажуть критичні огляди, поміщені в місцевих пресових органах.

ВІДГУКИ ПРЕСИ НА ЙОГО ВИСТАВКИ

Перші враження від виставки змушують людину затамувати віддих. Так буває, коли бачиш якийсь особливої краси і досконалості пейзаж чи людське обличчя й боїшся зруйнувати їх власним втручанням. Портрети, натюрморти, пейзажі — все в дивовижному коловороті й водночас вміло згармонізовано. Як би не старався переставляти місцями твори — все доладно, зі смаком, без будь якої зайвини, переобтяження фарбами. Дотик пензля до полотна настільки тонкий і невловимий, що природа і люди дихають особливим настроєм, тією тональністю, яка будить уяву й оживляє внутрішній світ.

Пейзажі Мегика світлі, чисті, якісь аж ефірні. Таке враження ніби писав їх художник ранкової пори, коли соняшне проміння особливо лагідне („Тополі“, „Цвіте сад біля собору“, диптих „У митрополичому саду“). Вони вражають насамперед гармонією і досконалістю. Шляхетні красвиди виписані дуже тонко. Уже по них можна впевнено сказати, що мистець має не просто абстрактно українське коріння, а саме буковинське, гуцульське.

Ще відчутніше це в натюрмортах. І не тому, що в багатьох роботах художник використовує гуцульський рупник, буковинський килим з ружами, писанку, це — зовнішня атрибута. А є внутрішні ознаки, тобто ті почуття, з якими майстер витворює музику барв, лагідний характер, безмірно щедра душа. У роботі „Нагадай бандуро співами...“, датованій, до речі, 1989 роком, а це значить, мистець ще повен творчих сил та енергії, закладена дуже сучасна ідея. У ній поєднано символ України Східньої і Західньої. Золота бандура на фоні буковинського килима повинна нагадати нам про непорушну єдність усіх українських земель. (Мирослав Лазарук. Молодий Буковинець, ч. 41, 1991).

П. Мегик — художник незвичайно різнопланований і водночас якийсь єдиний у своїх пошуках. Для нас, буковинців, вихованих у душі тоталітарного соцреалізму, він цікавий тим, що зміг зберегти глибинне начало, закладене матір'ю-природою. І не просто зберегти, а піднести його до висот мистецьких, увіковічнити там, за океаном, український дух. Як це йому вдалося? Звідки постійно черпав сили? Завдяки чому не знівелювався, а навпаки, місцями мені видається кольоритнішим, ніж деякі корінні українці? Усі ці питання вимагають відповіді. Та дати її не просто. Рідко кому доводилося мандрувати за океан, щоб побачити умови, в яких жив і працював П. Мегик. Чи не парадокс: українська діаспора зараз усіма силами потягнулася до материка — України, а наші мистці — за кордон. І це нормальне, навіть відрадне явище. Бо тільки так можна взаємнобагатуватися, зливатися в єдину українську націю, які б кордони, моря-океани її не ділили.

Його, як і нас, болять проблеми штучного поділу українських земель, його, як і нас, понад усе до сліз тішить пробудження нації в Україні. Дарма, що він десь там далеко в Америці. Він тут увесь, до крихти. Напрошується сама собою паралель. Мегикові, емігрувавши, вдалося уникнути болячок, на які захворіли навіть талановиті українські радянські художники. Над ним ніколи не тяжіли ідеологічні догми, не примушували писати портрети передовиків чи іншу соц. конюнктуру, де важко було вберегти власний талант від самоспалення, забуття. Він вільний художник. Увесь його капітал — кілька десятків робіт. Та погодіться, скарб безцінний. І навряд чи міг би він похвалитися подібними набутками, якби зі своїм характером остався тут, на Буковині. Петро Мегик також черпає духовне начало своїх творів з народних джерел. Архітектура, пісня, народні звичаї, — усе це тісно переплелось в його роботах, без цього Мегик не був би Мегиком. (Буковинське віче. М. Лазарук).

Петро Мегик в Київській опері в товаристві Марії Мурованої і Дмитра Гнатюка, директора Опері.
Petro Mehyk in Kiev with Mrs. Maria Murowana and Dmytro Hnatiuk, opera singer.

Петро Мегик може бути прикладом, що всі труднощі можна побороти, коли сповна використати даний Богом таланти. Стійка, сильна воля, бажання внутрішнього поступу і наполеглива праця є запорукою досягнення мети. Петро Мегик, як художник, має особливий підхід до мистецтва та розуміння живописної картини. Він відкриває нам український духовний світ, не тільки тим, що вживає український килим, українську вазу або хрест, свічник, але й тим, як він розставляє ці предмети, з якою метою і чому. Можна по різному трактувати його картини, але найголовніше, що Петро Мегик звертає увагу на український наріз, його духову культуру, естетику та його відмінність від інших народів. Хто знає, чи можна знайти хоч одну подібну картину до Мегиківського натюрморту в усій історії живопису...

Петро Мегик належить до піонерів нашого століття — в одному ряду з Георгієм Нарбутом, Михайлом Бойчуком, Василем Кричевським, що виявили нам українське „я“. Він ніколи, живучи поза межами отчого краю, ніколи не звільняв себе від тягару терпіння України, він іще збільшував цей тягар, бо часто звинувачував себе, що залишив рідну землю.

Як професор Петро Мегик сіяв зерно набутого знання і великого життєвого досвіду, спочатку між чужою молоддю, яка належно оцінила його віддану працю для неї, а потім понад двадцять п'ять років посвячував свій труд українській молоді в Українській Мистецькій Студії у Філадельфії. Будучи одночасно директором, адміністратором і професором Студії, він насамперед намагався прищепити студентам українську духовність.

Цікавий Петро Мегик як видавець і редактор. Його „Книга творчості українських мистців“ та тридцять номерів „Нотаток з Мистецтва“ є немалим внеском у видання незвичайно важливого матеріалу про українське мистецтво і мистців поза батьківщиною. (Леся Рупняк. „За вільну Україну“, Львів, 10. 10. 1991).

СТАТТІ ПЕРА ПЕТРА МЕГИКА ПРО МИСТЕЦТВО

За рівень культурних явищ. „Нотатки з Мистецтва“ ч. 2/1964, ст. 5—9.

Мистець Степан Стеців. „Нотатки з Мистецтва“ ч. 5/1966, ст. 30—31.

Пов'язання мистця з культурою народу. „Нотатки з Мистецтва“ ч. 6, 1967, стор. 5—8.

За культурне обличчя. „Нотатки з Мистецтва“ ч. 8/1968, стор. 5—9.

Віктор Цимбал. „Нотатки з Мистецтва“ ч. 10/1970, стор. 47—52.

До джерел. „Нотатки з Мистецтва“ ч. 12/1972, стор. 5—8.

На поточні теми. „Нотатки з Мистецтва“ ч. 15/1975, стор. 5—6.

Петро Мегик серед своєї родини на Буковині, жовтень, 1991 р.
Petro Mehyk surrounded by his family at Bukovina, October 1991.

В И С Т А В К И

В ЯКИХ БРАВ УЧАСТЬ ПЕТРО МЕГИК

1. Виставка Гуртка Діячів Українського Мистецтва у Львові в 1926 р.
2. Виставки: Товариство Прихильників Українського Мистецтва, Асоціації Незалежних Українських Мистців та Національного Музею у Львові в роках 1927—1938.
3. Щорічні виставки Українського Мистецького Гуртка „Спокій“ у Варшаві в роках 1927—1939.
4. Виставка української графіки, організована Українським Науковим Інститутом у Берліні в 1933 році.
5. Виставки Спілки Українських Образотворчих Мистців у Львові в 1942 і 1943 роках.
6. Пересувна виставка Спілки Українських Образотворчих Мистців у Мюнхені, Нюрнбергу та Ансбаху в 1947 році.
7. Werke Emigrierter Kuenstler, Ротенбург н/Т., 1947.
8. Ukrainische Kultur Woche, 5—18 квітня 1948, Мюнхен.
9. Виставка українського мистецтва організована під опікою ЗУАДК-у 12—14 жовтня 1951 року у Філядельфії.
10. Річні виставки Об'єднання Мистців Українців в Америці у власній галерії в Нью Йорку в роках 1953—1979.
11. Виставка українських мистців у Вейн університеті в Дітройті, 24 вересня до 2 жовтня 1960 р.
12. Виставка філядельфійської групи мистців в домі Української Мистецької Студії. Філядельфія, Па., 1963 року.
13. Виставка філядельфійської групи мистців в домі Української Мистецької Студії. Філядельфія, Па., 22 лютого — 9 березня 1969 року.
14. Особиста виставка мистця з нагоди 80-ліття в днях: 17 листопада до 1 грудня 1979 в домі Української Мистецької Студії у Філядельфії.
15. Особиста виставка з нагоди 80-ліття в грудні 1979 в галерії Об'єднання Мистців Українців в Америці в Нью Йорку.
16. Ювілейна виставка праць з нагоди 90-ліття мистців Петра Мегики та Валентина Сімянцева в листопаді 1989 року в Освітньо-Культурному Центрі у Філядельфії.
17. Ретроспективні виставки праць цілого творчого життя:
 - а) у Львові в Національному Музеї, 29—30 вересня — 1, 2 жовтня 1991 року;
 - б) в Чернівцях в Художнім Музеї, 4, 5, 6 жовтня 1991 року;
 - в) в Києві в Музеї Українського Образотворчого Мистецтва від 8—13 жовтня 1991 року.

Б І Б Л І О Г Р А Ф І Я

1. Петро Мегик. Рисунки. Альбом з передмовою С. Гординського. Філядельфія, Па. 1962.
2. Василь Дорошенко: Унікальна людина, „Свобода“, Джерзі Ситі, Н. Дж., за 9 вересня 1979 р.
3. Василь Дорошенко: Проф. Петро Мегик — 80-ліття унікальної людини. „Америка“, Філядельфія, Па., за 2 жовтня 1979, ч. 142.
4. Михайло Дмитренко: Характер творчості мистця Петра Мегики. „Америка“, Філядельфія, Па., за 3 грудня 1979 р., ч. 80.
5. Каталог ретроспективної виставки професора Петра Мегики з нагоди 80-літнього ювілею мистця. Видання ОМУА і Ювілейного Комітету. Філядельфія, Па., 1979.
6. Євген Блакитний: Творчість Петра Мегики. „Нотатки з Мистецтва“ ч. 20, стор. 51—54, Філядельфія, Па., 1979.
7. Українська Мистецька Студія відзначила 30-річчя своєї діяльності виставкою праць початківців. „Америка“, Філядельфія, Па., за 22 червня 1982, ч. 112.
8. Степан Рожок: Дев'ятдесятиліття маестра Петра Мегики. „Нотатки з Мистецтва“ число 30, стор. 33—35, Філядельфія, Па., 1990.
9. Іван Кедрин: П. Мегик в Україні. „Свобода“, Джерзі Ситі, Н. Дж., за 12 червня 1991, ч. 110.
10. Д-р Степан Ворох: П. Мегики вітатимуть Київ, Львів, Чернівці. „Свобода“, Джерзі Ситі, Н. Дж., червень 1991.
11. Ярослав Волощук: З плеяди Бойчуків. „Краянин“, Історико-Краєзнавчий Альманах ч. 2 (34), 1991 р., Чернівці.
12. Повернення на Україну. „Буковина“, 10 жовтня 1991 р.
13. Мистець рівноваги й гармонії. „Молодий Буковинець“, 14 вересня 1991, Літературно-мистецький випуск 3.
14. Мирослав Лазарук: До гармонії майбутнього. „Буковинське Віче“.
15. Петро Мегик — мистець із числа подвижників. „Час“ ч. 41, 11 жовтня 1991 р.
16. Мирослав Лазарук: Сльоза печалі і надії. „Молодий Буковинець“ ч. 41, 1991, Літературно-мистецький випуск.
17. Мистець рівноваги й гармонії. Літературно-мистецький випуск. 1991.

З М І С Т

Портрет Мистця	7
<i>Святослав Гординський</i> : Петро Мегик. Його доба, його мистецтво	9
<i>Петро Андрусів</i> : Петро Мегик. Життя і творчість	21
<i>Василь Дорошенко</i> : Унікальна людина	31
<i>Євген Блакитний</i> : Творчість Петра Мегика	35
<i>Maria Dzwinka Barabach</i> : A Dedicated Man	39
<i>Валентин Сімянцев</i> : Погруддя Мегика	43
Кольорові репродукції	45
Рисунки й різне	127
Петро Мегик. Короткі біографічні дані та світлини	145
Петро Мегик в Україні	152
Виставки	157
Бібліографія	158

ПЕТРО МЕГИК
Монографія мистця й альбом праць

За редакцією Святослава Гординського. Технічний редактор і коректор — Володимир Шиприкевич. Поліграфічне оформлення, склад, верстання й готові відбитки до друку виконав Василь Дорошенко з допомогою дружини Олександри у власній друкарській робітні у Філадельфії. Офсетний друк виконала друкарня Мирона Баб'юка в Рочестері, Н. Й. Переплет виконала Риверсайд Бук Байндері, Рочестер, Н. Й. Формат книги 7×10 цалів (18×25½) см.). 160 сторінок тексту та репродукцій мистецьких праць. Наклад 500 примірників на крейдяному папері — 80 Productolith gloss — в полотняній оправі. Видавець „Нотатки з Мистецтва“, Філадельфія, Па., ЗСА.

обробка diasporiana.org.ua

Р Е Т Р О М Е Н У К
Monograph on the Painter with Album of color plates

Edited by Sviatoslav Hordynsky. Technical Editor and proofreader — Volodymyr Shyprykevich. Graphic design, typesetting, composing and the imprints of the pages done by Wasyl Doroshenko, with the aid of his wife Alexandra at their print workshop in Philadelphia. Offset printing by PMI — Printing Methods, Inc., Rochester, N. Y. Binding produced by Riverside Book Bindery, Rochester, N. Y. Book size 7"×10" (18×25½ cms), 160 pages of text and reproductions. Printed 500 exemplars on 80 Productolith gloss paper in linen binding. Publisher: Ukrainian Art Digest, Philadelphia, PA.

